

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, 23 dhjetor 2015
Nr. ref.:AGJ877/15

AKTGJYKIM

në

Rastin nr. KO130/15

Parashtrues

Presidentja e Republikës së Kosovës

Lidhur me vlerësimin e përputhshmërisë së parimeve që përmban dokumenti i titulluar “Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë - Parimet e përgjithshme/Elementet kryesore” me frymën e Kushtetutës, me nenin 3 [Barazia para Ligjit], paragrafi 1, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] dhe me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare, dhe
Bekim Sejdiu, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është parashtruar nga Presidentja e Republikës së Kosovës, Shkëlqesia e Saj, Atifete Jahjaga (në tekstin e mëtejme: parashtruesja e kërkesës).

Objekti i çështjes

2. Parashtrësja përmban kërkesën për vlerësimin e përputhshmërisë së parimeve që përmban dokumenti i titulluar “Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë - Parimet e përgjithshme/Elementet kryesore” (në tekstin e mëtejshëm: Parimet) me frymën e Kushtetutës, me nenin 3 [Barazia para Ligjit], paragrafi 1, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] dhe me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Kushtetuta).
3. Konkretisht, parashtrësja kërkon që Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Gjykata) të përgjigjet në pyetjen vijuese:

“Duke marrë parasysh se Parimet e Asociacionit rregullojnë krijimin dhe funksionimin e Asociacionit të komunave me shumicë serbe në Kosovë, a janë në përputhshmëri këto parime dhe elemente me frymën e Kushtetutës, nenin 3, paragrafin 1 (natyra shumë-etnike), Kapitullin II (të drejtat dhe liritë themelore) dhe Kapitullin III (të drejtat e komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës?”

4. Gjithashtu, parashtrësja kërkon nga Gjykata që të vendosë Masë të përkohshme, konkretisht që *“çdo veprim dhe efekt që prodhon Parimet e Asociacionit të pezullohet, [parashtrësja] kërkon nga Gjykata të vendosë Masë të përkohshme ndaj çështjes së ngritur, deri në vendimin përfundimtar [të Gjykatës]”*.

Baza juridike

5. Kërkesa bazohet në nenin 84 (9) në lidhje me nenin 112.1 të Kushtetutës, në nenin 16.2 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejshëm: Ligji) dhe në rregullat 56 (a) të Rregullores së punës të Gjykatës (në tekstin e mëtejshëm: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

6. Më 31 tetor 2015, parashtrësja e dorëzoi kërkesën në Gjykatë.
7. Më 2 nëntor 2015, Kryetarja e Gjykatës, me Vendimin GJR. KO130/15, caktoi gjyqtaren Snezhana Botusharova gjyqtare raportuese. Në të njëjtën datë, me Vendimin KSH. KO130/15, Kryetarja e Gjykatës caktoi Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Almiro Rodrigues (kryesues), Ivan Čukalović dhe Arta Rama-Hajrizi.
8. Më 3 nëntor 2015, Gjykata e njoftoi parashtrësen e kërkesës për regjistrimin e kërkesës dhe kërkoi nga parashtrësja të dorëzojë kopje të tekstit të dokumentit të titulluar “Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë - Parimet e përgjithshme/Elementet kryesore” në gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës.
9. Më 4 nëntor 2015, parashtrësja e dorëzoi tekstin e dokumentit të titulluar “Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë - Parimet e

përgjithshme/Elementet kryesore” në gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës, duke përfshirë një kopje të parafuar në gjuhën angleze.

10. Më 5 nëntor 2015, Gjykata i dërgoi një kopje të kërkesës Kryetarit të Kuvendit të Kosovës me kërkesën eksplicite që e njëjta t'i dorëzohet të gjithë deputetëve të Kuvendit dhe i ftoi deputetët që të dorëzojnë komentet e tyre lidhur me kërkesën deri më 19 nëntor 2015. Gjykata nuk ka pranuar ndonjë koment.
11. Më 5 nëntor 2015, Gjykata i dërgoi një kopje të kërkesës Kryeministrit të Qeverisë së Republikës së Kosovës dhe Avokatit të Popullit dhe i ftoi ata që të dorëzonin komentet e tyre lidhur me kërkesën deri më 19 janar 2015. Gjykata nuk ka pranuar ndonjë koment.
12. Më 10 nëntor 2015, pas dëgjimit të gjyqtarit raportues dhe pas diskutimit të kërkesës për Masë të përkohshme, të parashtruar nga parashtruesja e kërkesës, Gjykata vendosi të miratojë kërkesën për Masë të përkohshme deri më 12 janar 2016 (shih KO130/15, Vendim për Masë të përkohshme, i 10 nëntorit 2015).
13. Më 13 nëntor 2015, në pajtim me rregullin 53 të Rregullores së punës dhe me Udhëzimin mbi praktikat nr. 01/2012 mbi udhëzimet dhe procedurat për paraqitjen e parashtresave të *Amicus Curiae*, Gjykata ftoi z. Dastid Pallaska dhe z. Kushtrim Istrefi që të përgatisin deri më 26 nëntor 2015, me shkrim, parashtresën *Amicus Curiae*.
14. Më 13 nëntor 2015, përkatësisht më 16 nëntor 2015, z. Kushtrim Istrefi dhe z. Dastid Pallaska informuan Gjykatën për pranimin e letrës dhe gjithashtu njoftuan Gjykatën se ata do të përgatisin dhe do të dorëzojnë parashtresat *Amicus Curiae* brenda afatit të kërkuar nga Gjykata.
15. Më 16 nëntor 2015, Gjykata i dërgoi letër Kryeministrit, duke i kërkuar që të sigurojë për Gjykatën informatat në vijim:

“Brenda kërkesës, Gjykata Kushtetuese ka pranuar kopjet e "Parimeve të përgjithshme/elementeve kryesore të Asociacionit/Bashkësisë të komunave me shumicë serbe" në tri gjuhë. Luteni që të informoni Gjykatën se cili prej këtyre versioneve gjuhësore është origjinali dhe autentiku. Konkretisht, a është versioni anglisht versioni autentik? Apo, a janë versionet shqip dhe serbisht njësoj autentike? Apo, a janë të tri versionet njësoj autentike?”

16. Në 19 nëntor 2015, Gjykata mori përgjigjen në vijim të paraqitur nga Kryeministri:

[...]

- *Parimet e përgjithshme/elementet kryesore të Asociacionit/Bashkësisë së komunave me shumicë serbe, janë nënshkruar nga palet në Gjuhën Angleze.*
- *Delegacioni i Republikës së Kosovës, gjatë tërë punës përgatitore dhe konsultative, si dhe gjatë tërë kohës së diskutimeve dhe negociatave në Bruksel, lidhur me parimet e dakorduara, është shërbyer me Gjuhën*

Shqipe, duke e konsideruar si gjuhë autentike dhe origjinale, me rastin e zbatimit në praktikë të këtyre parimeve.

- *Teksti dhe të gjitha nocionet e përfshira dhe dakorduara nga palët në “Parimet e përgjithshme/elementet kryesore të Asociacionit/Bashkësisë së komunave me shumicë serbe”, gjatë tërë procesit të negociatave, para dakordimit, në vazhdimësi janë përkthyer në Gjuhën Shqipe, të njëjtat janë vlerësuar, krahasuar dhe mbështetur në kuptimin e nocioneve të njëjta nga Kushtetuta dhe Ligjet e Republikës së Kosovës.*
 - *Për delegacionin e Republikës së Kosovës, versioni gjuhësor origjinal dhe autentik, gjatë tërë procesit të negociatave, është konsideruar dhe pranuar versioni i parimeve, përkthyer në Gjuhën Shqipe, si gjuha e parë zyrtare e listuar në Republikën e Kosovës”.*
17. Më 26 nëntor 2015, Gjykata pranoi parashtresën *Amicus Curiae* të paraqitur nga z. Kushtrim Istrefi. Të njëjtën ditë, Gjykata miratoi për z. Dastid Pallaska një zgjatje të afatit deri më 1 dhjetor 2015 për paraqitjen e parashtresës *Amicus Curiae*.
 18. Më 1 dhjetor 2015, Gjykata pranoi parashtresën *Amicus Curiae*, të paraqitur nga z. Dastid Pallaska.
 19. Më 3 dhjetor 2015, Gjykata i dërgoi parashtrueses të dy parashtresat *Amicus Curiae* për komente dhe ftoi parashtruesen që të paraqesë komentet për parashtresat deri më 9 dhjetor 2015.
 20. Më 18 dhjetor 2015, Gjykata pranoi një letër nga Grupi parlamentar Lista Srpska, ku njoftohet Gjykata se ata do t'i paraqesin komentet e tyre lidhur me kërkesën deri 21 dhjetor 2015.
 21. Në të njëjtën datë, Gjykata e njoftoi Grupin parlamentar Lista Srpska se afati për dorëzimin e komenteve ka skaduar më 19 nëntor 2015 dhe, pasi nuk kishte asnjë kërkesë për zgjatjen e afatit, Gjykata nuk do të merrte parasysh komentet e tyre.
 22. Më 21 dhjetor 2015, Gjykata shqyrtoi dhe vendosi për rastin.

Ftesë për dorëzimin e parashtresës *Amicus Curiae*

23. Në ftesën për të paraqitur parashtresë *Amicus Curiae* drejtuar z. Pallaska dhe z. Istrefi, Gjykata kërkoi opinionet e tyre përkatëse për objektin e çështjes së kësaj kërkesë, si dhe për të marrë përgjigje për një numër pyetjesh specifike. Konkretisht:
 1. *“Kërkesa është dorëzuar në bazë të kompetencave të Presidentit të Republikës së Kosovës për të referuar çështje kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese sipas nenit 84 (9) të Kushtetutës. Cila është domethënia dhe fushëveprimi i termit ‘çështje kushtetuese’ që përmban kjo dispozitë sipas teorisë dhe sipas praktikës kushtetuese të Kosovës? Ju lutemi të jepni një*

opinion bazuar në ekspertizën tuaj dhe në perspektivën kushtetuese krahasimtare.

2. Në bazë të “Parimeve të përgjithshme/elementeve kryesore të Asociacionit të komunave me shumicë serbe” (në tekstin e mëtejme: *Parimet e përgjithshme*), sipas mendimit tuaj, a është Asociacioni/Bashkësia e komunave me shumicë serbe në përputhje me kornizën institucionale kushtetuese dhe legjislative të Kosovës? Konkretisht,

- a. Cila është natyra juridike e një asociacioni të komunave?
- b. Përkitazi me asociacionin e komunave, çfarë rregullohet zakonisht në mënyrë normative dhe deri në çfarë mase?
- c. Cili është statusi i të punësuarve në administratën e asociacioneve të tilla?

Ju lutemi, jepni opinionin tuaj të bazuar në ekspertizën tuaj dhe në perspektivën kushtetuese krahasimtare.

3. Në bazë të Parimeve të përgjithshme, më konkretisht pjesës që rregullon raportet e Asociacionit/Bashkësisë me autoritetet qendrore, sipas mendimit tuaj, a janë aranzhimet e tilla në përputhje me Kushtetutën e Republikës së Kosovës?

4. Sipas mendimit tuaj, a i japin Parimet e përgjithshme Asociacionit/Bashkësisë kompetenca ekzekutive? Çfarë është kompetenca ekzekutive vis-à-vis një asociacioni të komunave?

5. Cili është komenti juaj lidhur me procedurat e përcaktuara në “Parimet e përgjithshme/elementeve kryesore të Asociacionit të komunave me shumicë serbe” për implementimin e këtyre parimeve në statut nëpërmjet një dekreti qeveritar?”

Parashtresat Amicus Curiae

Amicus Curiae e paraqitur nga z. Kushtrim Istrefi

24. Më 26 nëntor 2015, z. Kushtrim Istrefi (në tekstin e mëtejme: *Amicus Curiae Istrefi*) ka dorëzuar parashtresën e tij *Amicus Curiae*, duke dhënë përgjigje për pyetjet që ishin ngritur nga Gjykata në ftesën e 13 nëntorit 2015.

25. *Amicus Curiae Istrefi* fillimisht identifikon çështjet kushtetuese në rastin konkret, duke iu referuar praktikës gjyqësore të Gjykatës, përkatësisht rastit nr. KO80/10 dhe rastit nr. KO97/10, ku Gjykata e deklaroi veten kompetente për të interpretuar dispozitat kushtetuese sipas kërkesës së Presidentit të Republikës, përkatësisht Ushtruesit të detyrës së Presidentit të Republikës. Konkretisht Gjykata vuri në dukje se:

“Në përputhje me Nenin 112.1 të Kushtetutës, ‘Gjykata Kushtetuese është autoriteti përfundimtar për interpretimin e Kushtetutës’ dhe për shkak të kësaj, nuk ekziston asnjë organ tjetër nga i cili parashtruesi i kërkesës mund të

kërkojë përgjigje në këto çështje kushtetuese. Gjykata është e mendimit se çështjet e ngritura nga parashtruesi i kërkesës janë ‘çështje kushtetuese’ të parapara në Nenin 84 (9) dhe që këto çështje të ngritura janë të përshtatshme për t’u shqyrtuar nga kjo Gjykatë”.

26. Më tej, *Amicus Curiae* Istrefi, pas një analize dhe krahasimi të rastit të tanishëm me rastet e mëhershme të dorëzuara nga Presidenti i Republikës, konstatoi se:

“Kjo formë e vlerësimit, e njohur si vlerësim abstrakt, i lejon “një gjykate ... që të ekzaminojë veprimet e organeve legjislative dhe ekzekutive të qeverisë para ose pas shpalljes dhe të përcaktojë nëse këto veprime janë në pajtim me Kushtetutën e vendit”. Ekzistojnë praktika të vlerësimit abstrakt, madje edhe në mungesë të rastit konkret të mosmarrëveshjes.

Kërkesa e tanishme, rrjedhimisht, mund të shihet si kërkesë për vlerësim të pajtueshmërisë së Parimeve të përgjithshme me Kushtetutën si tërësi”.

27. Për më tepër *Amicus Curiae* Istrefi jep një analizë në lidhje me çështjet juridike që kanë të bëjnë me asociacionet e komunave, duke u fokusuar në të drejtën e komunave për të formuar apo për t’u bashkuar asociacioneve dhe në çështjen e bashkëpunimit ndërkomunal.
28. Në këtë drejtim, *Amicus Curiae* Istrefi ka vlerësuar dispozitat juridike të Ligjit nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale në Kosovë, i cili rregullon çështjen e asociacioneve të komunave, parashikon që ato “*mund t’u ofrojnë anëtarëve të tyre një numër shërbimesh, duke përfshirë trajnimin, ngritjen e kapaciteteve, ndihmën teknike dhe hulumtimin në kompetencat komunale dhe rekomandimet politike, në pajtim me ligjin*”.
29. Në lidhje me këtë, *Amicus Curiae* Istrefi ka marrë si shembull “*Asociacioni Kombëtar i Komunave në Republikën e Bullgarisë ka të drejtë [të përfaqësojë dhe të mbrojë] interesat e pjesëtarëve të tyre pranë Kuvendit Nacional, Presidentit të Republikës së Bullgarisë, Këshillit të Ministrave, ministrive dhe agjencive të qeverisë qendrore, aktivitetet e të cilave kanë ndikim në qeverinë lokale*”. Megjithatë, sipas *Amicus Curiae* Istrefi, “*një rol i tillë përfaqësimi i këtyre llojeve të asociacioneve megjithatë nuk shtrihet aq sa të ketë të drejtë të themelojë njësi të vetëqeverisjes të autorizuara për të kryer funksione publike*”.
30. Për më tepër, *Amicus Curiae* Istrefi thekson se “*aktivitetet e asociacionit të komunave pra nuk reduktojnë ose nuk zëvendësojnë aranzhimet kushtetuese dhe ligjore të bashkëpunimit dhe të mbikëqyrjes së komunave nga ana e autoritetit qendror*”.
31. Përkitazi me çështjen e bashkëpunimit ndërkomunal, *Amicus Curiae* Istrefi i referohet Kartës Evropiane të Vetëqeverisjes Lokale, e cila në nenin e saj 10.1 parashikon se “*bashkësitë vendore kanë të drejtë gjatë ushtrimit të kompetencave të tyre të bashkëpunojnë dhe, brenda ligjit, të bashkohen me bashkësi të tjera vendore për të realizuar detyrat me interes të përbashkët*”.

32. Në këtë drejtim, *Amicus Curiae* Istrefi është i mendimit se “bashkëpunimi ndërkomunal ka ‘detyra operationale dhe bashkërendimi... Detyrat operationale i referohen prodhimit të përbashkët të shërbimeve publike... Detyrat e bashkërendimit i referohen rregullimit të aspekteve të jashtme të politikave lokale dhe alokimit të resurseve dhe shpenzimeve që është racionale nga perspektiva supralokale”.
33. Më tej, në parashtresën e tij, *Amicus Curiae* Istrefi i referohet Kushtetutës së Belgjikës, që në nenin 162.4 “... parashikon mundësinë për autoritetet lokale që, nëse dëshirojnë, të ushtrojnë bashkërisht funksionet publike në fusha të caktuara me interes të përbashkët. Mbi këtë bazë, komunat belge kanë themeluar një entitet që quhet Intercommunale për kryerjen e shërbimeve të caktuara publike në fushat që përfshijnë por që nuk kufizohen në mbledhjen e mbeturinave, në distribuimin e ujit dhe të gazit. Kjo formë e bashkëpunimit ndërkomunal mund të shtrihet në fusha të tjera të shërbimit publik nëse nuk është e kufizuar me Kushtetutë ose me ligj”. Kësisoj, “bashkëpunimi ndërkomunal mund të ushtrojë funksione të caktuara ekzekutive”. Megjithatë, “nuk shtrihet deri te krijimi i një njësie të re të vetëqeverisjes që ushtron funksione publike në mënyrë të pavarur dhe pa qenë e kontrolluar nga anëtarët e saj”.
34. Si përfundim, *Amicus Curiae* Istrefi thekson se “një organ i themeluar për qëllime të bashkëpunimit ndërkomunal është i formuar nga komunat dhe operon për to. Kësisoj, komunat ia delegojnë kompetencat dhe resurset e tyre këtij organi. Për më tepër, komunat nuk mund të delegojnë kompetenca që me Kushtetutë dhe me ligj duhet të ushtrohen vetëm nga organe komunale të zgjedhura në mënyrë demokratike”. Përveç kësaj, “... pasi që organet ndërkomunale formohen për të kryer funksione dhe shërbime të caktuara komunale, qeveria qendrore vazhdon të monitorojë dhe të rishikojë punën e organeve të tilla përmes ligjeve dhe parimeve të vetëqeverisjes lokale”.
35. Më tej, në parashtresë, *Amicus Curiae* Istrefi jep mendimin e tij lidhur me dispozitat që janë në përputhshmëri me Kushtetutën.
36. Në këtë drejtim, në parashtresën e tij theksohet se Kushtetuta njeh të drejtën e bashkëpunimit ndërkomunal dhe kjo garantohet me nenin 123.3 të Kushtetutës, që përveç kësaj “... merr parasysh dhe zbaton Kartën Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale”.
37. Për më tepër, *Amicus Curiae* Istrefi i referohet nenit 123.4 që parashikon se “vetëqeverisja lokale bazohet në parimet e qeverisjes së mirë, transparencës, efikasitetit dhe efektivitetit në ofrimin e shërbimeve publike, duke i kushtuar kujdes të veçantë nevojave dhe brengave specifike të komuniteteve që nuk janë shumicë dhe pjesëtarëve të tyre”.
38. Në lidhje me këtë, *Amicus Curiae* Istrefi thekson: “Përmes formës së bashkëpunimit ndërkomunal, Asociacioni/Bashkësia mund të kryejë së paku funksionet sipas paragrafëve a, g, h, i, j, k, l, m të nenit 4 për Parimet e përgjithshme”.

39. Sidoqoftë, ai thekson se *“kjo nuk do të thotë se organi ndërkomunal mund të ushtrojë kontroll mbi ato fusha në formën e njësisë së veçantë të vetëqeverisjes. Siç u tha më lart, e drejta për bashkëpunim ndërkomunal nuk përfshin transferim të përhershëm apo humbje të kompetencave”*.
40. *Amicus Curiae* Istrefi vazhdon parashtresën e tij duke dhënë mendimin e tij lidhur me dispozitat që nuk janë në përputhshmëri me Kushtetutën.
41. Në këtë kuptim, *Amicus Curiae* Istrefi thekson se disa *“nga dispozitat e Parimeve të përgjithshme, në formulimet e tyre eksplicite ose të dykuptimshme, ngrenë shqetësime kushtetuese dhe nuk janë në harmoni, inter alia, me nenin 12, me Kapitullin X, me nenin 113 dhe me frymën e Kushtetutës së Kosovës”*.
42. Në lidhje me këtë, *Amicus Curiae* Istrefi është i mendimit se termi ‘entitet ligjor’ i ‘karakterit të veçantë’, i paraparë në pikën 2, po ashtu mund të nënkuptojë njësi të veçantë vetëqeverisëse të autorizuar për të ushtruar funksione publike. Rrjedhimisht, *“një dallim i tillë dhe formë më e lartë e vetëqeverisjes tejkalon kufijtë e konceptit të asociacionit apo të bashkëpunimit ndërkomunal, të paraparë me Kushtetutën e Kosovës”*.
43. Më tej, *Amicus Curiae* Istrefi thekson se pikat 2 dhe 15 të Parimeve të Përgjithshme mund të jenë në mospërputhje me nenet 124.4 dhe 12.2 të Kushtetutës, pasi që, sipas këtyre dispozitave kushtetuese, *“... vetëm ligji mund të rregullojë çështjet e bashkëpunimit ndërkomunal”*.
44. Gjithashtu, *Amicus Curiae* Istrefi shpreh vërejtjet e tij lidhur me terminologjinë e përdorur në pikën 4 të Parimeve të Përgjithshme, posaçërisht me frazën *“ushtron vështrim të plotë”* (exercise full overview), që, sipas tij, është i paqartë dhe nuk mund të gjendet në literaturën juridike, apo në jurisprudencë, dhe *“nuk paraqitet në bazën e të dhënave të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, Gjykatës së Drejtësisë së Bashkimit Evropian apo në ndonjë tekst tjetër ligjor në internet”*.
45. *Amicus Curiae* Istrefi vazhdon parashtresën e tij duke theksuar se pika 8 e Parimeve të Përgjithshme *“... vë Asociacionin/Bashkësinë në një nivel horizontal bashkëpunimi me qeverinë qendrore. Kjo nga ana e saj i ngjan një forme konfederate ku njësitë territoriale bashkëpunojnë në nivel horizontal në bazë të bashkëpunimit të ndërsjellë dhe ndarjes së informatave. Asnjë formë e vetëqeverisjes lokale apo edhe e vetëqeverisjes rajonale nuk njeh një marrëdhënie të tillë horizontale me autoritetet qendrore”*. Rrjedhimisht, sipas mendimit të tij, kjo mund të jetë në mospërputhje me nenin 93.6 që i jep mandatin Qeverisë së Kosovës *“... për të udhëzuar dhe për të mbikëqyrur punën e organeve të administratës”*.
46. Më tej, *Amicus Curiae* Istrefi shpjegon se pika 11 e Parimeve të Përgjithshme është në kundërshtim me nenin 113 të Kushtetutës, që rregullon çështjen e palëve të autorizuara për parashtrimin e kërkesave në Gjykatën Kushtetuese. Kështu, sipas mendimit të tij, *“Asociacioni/Bashkësia si organ që ushtron funksione publike nuk kualifikohet as si individ për të iniciuar raste para Gjykatës Kushtetuese, në përputhshmëri me nenin 113.7 të Kushtetutës”*.

47. Përveç kësaj, *Amicus Curiae* Istrefi nënvizon se pamundësia për ta lënë Asociacionin/Bashkësinë, siç është përcaktuar në pikën 17 të Parimeve të Përgjithshme, mund “të ngre një brengë kushtetuese të vetëqeverisjes rajonale duke qenë se komuna të caktuara mund të jenë të parapërcaktuara t'i përkasin një strukture të tillë”.
48. Përfundimisht, *Amicus Curiae* Istrefi konkludon parashtresën duke theksuar se “vlerësimi i kushtetutshmërisë së Parimeve të Përgjithshme nuk do duhej të rezultonte me vlerësim indirekt të Marrëveshjes së Parë për normalizimin e marrëdhënieve”, përkundër faktit se dispozita të caktuara të Parimeve të Përgjithshme mund të mos jenë identike, por janë të ndërlidhura. Në këtë drejtim, sipas tij, “... duhet të jetë e vetëdijshme se vlerësimi i Parimeve të Përgjithshme mund të rezultojë me vlerësim indirekt të Marrëveshjes. Kjo pastaj mund të çojë në shkelje, nga ana e Kosovës, të detyrimeve nga marrëveshja e ratifikuar”.
49. *Amicus Curiae* Istrefi e përfundon parashtresën e tij duke nënvizuar dallimet ndërmjet Marrëveshjes së Parë dhe Parimeve të Përgjithshme. Në këtë drejtim, ai thekson se “për dallim nga Parimet e përgjithshme, Marrëveshja nuk e definon Asociacionin/Bashkësinë si një ‘entitet ligjor’ të ‘karakterit të veçantë’; nuk parasheh themelimin e tij me dekret të Qeverisë; dhe nuk specifikon burimet, buxhetin, administratën dhe kompetencat që përmbajnë Parimet e përgjithshme. Në vend të kësaj, ajo parasheh se kompetencat e Asociacionit do të ushtrohen në pajtueshmëri me Kartën Evropiane për Vetëqeverisje lokale dhe se strukturat e Asociacionit/Bashkësisë do të formohen në po të njëjtën bazë si statuti ekzistues i Asociacionit të Komunave të Kosovës”.

Amicus Curiae e dorëzuar nga z. Dastid Pallaska

50. Më 1 dhjetor 2015, z. Dastid Pallaska (në tekstin e mëtejme: *Amicus Curiae* Pallaska) ka dorëzuar parashtresën e tij *Amicus Curiae*, duke dhënë përgjigje në pyetjet e ngritura nga Gjykata në ftesën e 13 nëntorit 2015.
51. *Amicus Curiae* Pallaska, në parashtresën e tij, fillimisht diskuton pranueshmërinë e kërkesës, duke analizuar dispozitat kushtetuese, që sipas tij janë të aplikueshme në këtë rast, konkretisht nenin 84, paragrafi 9, nenin 112 dhe nenin 113, paragrafët 2 dhe/ose 3 të Kushtetutës.
52. Në këtë drejtim, *Amicus Curiae* Pallaska është i mendimit se “... Presidenti nuk ka autoritet të gjerë dhe të pakufizuar për të referuar çështje në Gjykatë, siç pretendohet në Kërkesë. Limitet e autoritetit të Presidentit për të referuar pyetje/çështje në Gjykatë [...] duhet të vlerësohen në bazë të qëllimit të veprimit kushtetues të iniciuar nga Presidenti”.
53. Sipas *Amicus Curiae* Pallaska, neni 84, paragrafi 9, i Kushtetutës i jep Presidentit mundësinë të ngrehë çështje kushtetuese të dy llojeve, konkretisht “(i) veprim kushtetues që ka për qëllim kontestimin e një akti të caktuar juridik dhe/ose të një akti të vërtetë përkritazi me përputhshmërinë e tij me Kushtetutën, dhe (ii) veprim kushtetues që ka për qëllim sqarimin ose kërkim i një interpretimi të një dispozite të caktuar kushtetuese që është e ndërlidhur

ngushtë me ushtrimin e kompetencave të mandatuara me Kushtetutë që i ka Presidenti”.

54. Pas bërjes së këtij dallimi, *Amicus Curiae* Pallaska paraqet argumente që, sipas tij, e bëjnë nenin 113, paragrafët 2 dhe 3, të Kushtetutës të aplikueshëm në kërkesën e tanishme, por jo nenin 112 të Kushtetutës.
55. *Amicus Curiae* Pallaska është i mendimit se “... për të parashtruar një kërkesë sipas nenit 113, paragrafët 2 dhe/ose 3, të Kushtetutës, nga Presidenti kërkohet vetëm që të shtrojë pyetje lidhur me atë nëse akti i kontestuar është në përputhje me Kushtetutën. Në të vërtetë, sipas nenit 29 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese, një kërkesë e parashtruar sipas nenit 113, paragrafi 2, të Kushtetutës, duhet vetëm (i) të specifikojë nëse çështja e përputhshmërisë ka të bëjë me tërë aktin apo me një pjesë të tij; dhe, (ii) të identifikojë dispozitat e Kushtetutës me të cilat akti i kontestuar mund të mos jetë në përputhje. Rrjedhimisht, mund të arrihet në përfundimin se Presidenti – madje edhe kur vepron në bazë të nenit 113, paragrafi 2 dhe/ose 3, të Kushtetutës – mund të kontestojë një akt thjesht vetëm duke shtruar pyetje lidhur me përputhshmërinë e aktit të kontestuar me Kushtetutën dhe duke identifikuar dispozitat kushtetuese me të cilat akti i kontestuar mund të mos jetë në përputhje”.
56. Nga ana tjetër, sipas *Amicus Curiae* Pallaska, neni 112 i Kushtetutës bëhet relevant atëherë kur Presidenti ngreh çështje kushtetuese në Gjykatë “... me qëllim të sigurimit që veprimet e Presidentit, gjatë ushtrimit të fuqive të mandatuara me Kushtetutë, janë në përputhje dhe në harmoni me Kushtetutën. Duke kërkuar udhëzim lidhur ‘çështje kushtetuese’ sipas dispozitave të mësipërme kushtetuese, Presidenti është jo vetëm në gjendje të parandalojë çfarëdo shkelje të Kushtetutës gjatë ushtrimit të detyrave por edhe të demonstrojë që çfarëdo shkelje e paqëllimtë e Kushtetutës të mos rezultojë me ‘shkelje serioze’ në kuptim të nenit 113, paragrafi 6, të Kushtetutës”.
57. Më tej, *Amicus Curiae* Pallaska përkufizon çështjen kushtetuese në kërkesën e tanishme, duke iu referuar praktikës gjyqësore të Gjykatës, më konkretisht Aktgjykimit në rastin KO103/14, “... në të cilin Gjykata vlerësoi pajtueshmërinë e nenit 84, paragrafi 14, me nenin 95 të Kushtetutës. Në këtë rast, Gjykata konstatoi se pasi që kërkesa ngrehte çështje kushtetuese lidhur me dispozita konkrete kushtetuese (neni 84, paragrafi 14, dhe neni 95 i Kushtetutës), pyetjet e parashtruara nga Presidentja ‘janë të natyrës kushtetuese’”.
58. Megjithatë, *Amicus Curiae* Pallaska thekson se rasti KO103/14 është marrë vetëm si shembull, ku është vendosur testi për përkufizimin e çështjes kushtetuese, por ai “... nuk mund të shërbejë si precedent për këtë Kërkesë pasi që, në rastin e tanishëm, Presidentja nuk ka kërkuar ‘interpretim’ të Kushtetutës, siç ka bërë në Kërkesën KO103/14, porse ka kërkuar vlerësim të pajtueshmërisë së Parimeve të përgjithshme, si akt specifik dhe i pavarur, me Kushtetutën. Duke u bazuar nga sa u tha më lart, mund të arrihet në përfundimin se Kërkesa nuk mund të shpallet e pranueshme në bazë të nenit 84, paragrafi 9, në lidhje me nenin 82 dhe nenin 112 të Kushtetutës”.

59. Më tej, *Amicus Curiae* Pallaska elaboron lidhur me meritat e kërkesës, duke nënvizuar se “*e drejta e komunave për të pasur bashkëpunim ndërkomunal dhe ndërkufitar, në pajtim me ligjin, garantohet me nenin 124, paragrafi 4, të Kushtetutës. Kështu, pra, një bashkëpunim i tillë ndërkomunal dhe ndërkufitar bazohet në interesat e përbashkëta të komunave që kanë të bëjnë me kompetencat e tyre të mandatuara me Kushtetutë dhe me ligj*”.
60. Gjithashtu, ai i referohet edhe dispozitave të Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale, më konkretisht nenit 10, paragrafi 1, që përcakton se “*bashkësitë vendore kanë të drejtë gjatë ushtrimit të kompetencave të tyre të bashkëpunojnë dhe, brenda ligjit, të bashkohen me bashkësi të tjera vendore për të realizuar detyrat me interes të përbashkët*”.
61. Megjithatë, *Amicus Curiae* Pallaska, është i mendimit se kategoria e përkatësisë etnike, siç shihet nga vetë titulli i Parimeve të Përgjithshme, nuk mund të jetë në interesin e përbashkët të komunave. “*... Kjo për faktin se ‘përkatësia etnike’ nuk hyn në sferën e kompetencës ose funksionit komunal mbi bazën e të cilit komunat mund të kërkojnë bashkëpunim ndërkomunal dhe ndërkufitar sipas nenit 124, paragrafi 4, të Kushtetutës dhe sipas nenit 10, paragrafi 1, të Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale*”. Prandaj, sipas *Amicus Curiae* Pallaska, “*... përdorimi i frazës ‘komuna me shumicë serbe’ në titullin dhe në tekstin e Parimeve të Përgjithshme duhet të shpallet si e papajtueshme me nenin 3, paragrafi 1, dhe me nenin 124, paragrafi 4, të Kushtetutës, si dhe me nenin 10, paragrafi 1, të Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale*”.
62. Pa marrë parasysh nga sa u tha më lart, *Amicus Curiae* Pallaska thekson se Kushtetuta dhe ligji i aplikueshëm relevant, gjegjësisht Ligji për vetëqeverisjen lokale “*... ofrojnë bazë të mjaftueshme për themelimin e një asociacioni të komunave që kanë një sërë kompetencash që i dallojnë ato nga komunat tjera*”, duke ofruar një analizë se si dispozita të veçanta juridike mundësojnë themelimin dhe rregullimin e një asociacioni të tillë.
63. Më tej, *Amicus Curiae* Pallaska ofron një analizë të “*karakterit ekzekutiv të fuqive dhe kompetencave të Asociacionit/Bashkësisë*”, duke ngritur çështje potenciale që mund të hasen gjatë implementimit të Parimeve të Përgjithshme.
64. Në këtë aspekt, në parashtresën e tij thuhet se “*ofrimi i funksioneve dhe shërbimeve publike nga Asociacioni/Bashkësia, siç parashihet me nenin 4 të Parimeve të Përgjithshme, përbën shkelje të drejtpërdrejtë të nenit 123 të Kushtetutës, ku parashihet: (2) ‘Vetëqeverisja lokale ushtrohet nëpërmjet organeve përfaqësuese të zgjedhura në zgjedhje të përgjithshme, të barabarta, të lira e të drejtpërdrejta dhe me votim të fshehtë*”.
65. Për më tepër, *Amicus Curiae* Pallaska thotë se “*neni 4 i Parimeve të Përgjithshme nuk është në pajtueshmëri me nenin 124, paragrafi 1, të Kushtetutës, pasi që përcakton Asociacionin/Bashkësinë si një njësi shtesë të vetëqeverisjes lokale, mbi komunat. Duhet gjithashtu të theksohet se themelimi i Zyrës për ankesa, sipas nenit 7, paragrafi (f), të Parimeve të përgjithshme, tejkalon fushëveprimin e vlerësimit që autoritetet qendrore mund të ushtrojnë mbi aktet komunale, duke vepruar në domenin e tyre, të paraparë me nenin 124, paragrafi 7, të Kushtetutës*”.

66. Një çështje tjetër që e ngrit *Amicus Curiae* Pallaska është “mosnjohja e të drejtës së komunave për ta lënë Asociacionin/Bashkësinë”, e që, sipas tij, “... përbëjnë shkelje të nenit 44 të Kushtetutës, siç zbatohet me nenin 3, paragrafi 2, të Ligjit për Lirinë e Asociimit. Përveç kësaj, dështimi i Parimeve të Përgjithshme për t’u dhënë anëtarëve të tij në mënyrë eksplicite të drejtën për ta lënë Asociacionin/Bashkësinë sugjeron se kjo organizatë është një organ i detyrueshëm ekzekutiv dhe, si i tillë, paraqet një shtresë shtesë të vetëqeverisjes në Kosovë, mbi komunat”.
67. Përveç kësaj, *Amicus Curiae* Pallaska është i mendimit se delegimi i funksioneve shtesë Asociacionit/Bashkësisë nga autoritetet qendrore, siç është paraparë me nenin 5 të Parimeve të Përgjithshme, i cili parasheh se Asociacioni/Bashkësia do të “ushtrojë edhe kompetenca tjera shtesë, të cilat mund t’i delegohen nga autoritetet qendrore”, është në shkelje të neneve 123 dhe 124 të Kushtetutës.
68. Për më tepër, *Amicus Curiae* Pallaska konsideron se dhënia e së drejtës për të ndërmarrë iniciativë legjislative dhe për të qenë palë para Gjykatës, siç është paraparë me nenin 10, respektivisht me nenin 11 të Parimeve të Përgjithshme, ngrit çështje kushtetuese. Sipas mendimit të tij “... siç edhe mund të dëshmohet, neni 79 i Kushtetutës nuk e njeh Asociacionin/Bashkësinë si një palë që mund të ndërmarrë iniciativa legjislative. Rrjedhimisht, mund të konkludohet se neni 10 i Parimeve të Përgjithshme jo vetëm që paraqet shkelje të drejtpërdrejtë të nenit 79 të Kushtetutës por aplikimi i tij, në fakt, kërkon amandamentimin e Kushtetutës”. Përderisa, sa i përket të qenit palë para Gjykatës, ai thekson se “... Kushtetuta në përgjithësi, dhe neni 113 i Kushtetutës në veçanti, nuk njeh Asociacionin/Bashkësinë si palë të autorizuar për të sjellë çështje kushtetuese/ligjore para Gjykatës. Rrjedhimisht, është e qartë se neni 11 i Parimeve të Përgjithshme jo vetëm se nuk është në pajtueshmëri me Kushtetutën por aplikimi i tij, në fakt, kërkon amandamentimin e Kushtetutës”.
69. *Amicus Curiae* Pallaska, në parashtresën e vet, thekson se mundësia që Asociacioni/Bashkësia të posedojë ndërmarrje dhe të ofrojë shërbime lokale mund të ketë implikime kushtetuese dhe ligjore. Në të vërtetë, sipas mendimit të tij, “... fakti se Parimet e Përgjithshme kërkojnë transferimin ose ndarjen e disa funksioneve kryesore komunale me Asociacionin/Bashkësinë dëshmon – më mirë se cילו argument tjetër – se Asociacioni/Bashkësia paraqet një organizatë me kompetenca ekzekutive e që është një njësi shtesë e vetëqeverisjes lokale, më e lartë se komunat. Rrjedhimisht, në bazë të analizave të lartpërmendura, mund të konkludohet se Asociacioni/Bashkësia do të pakësojë pushtetet dhe kompetencat e mandatuara me Kushtetutë të komunave që do t’i bashkohen asaj. Si të tilla, dispozitat e Parimeve të Përgjithshme, të specifikuar më lart, nuk janë në pajtueshmëri me dhe paraqesin shkelje të neneve 44, 79, 113, 123 dhe 124 të Kushtetutës”.
70. Përveç kësaj, *Amicus Curiae* Pallaska ofron një analizë “Shtrirja e punës së instrumenteve qeverisëse të Asociacionit të komunave sipas ligjeve të Kosovës”, duke u përqendruar në Ligjin për vetëqeverisje lokale dhe në dispozitat e tij me të cilat rregullohen kompetencat dhe funksionet që ato

parashohin për asociacione të tilla dhe krahasimin e Parimeve të Përgjithshme të Asociacionit/Bashkësisë me objektivat dhe me kompetencat e Asociacionit ekzistues të Komunave të Kosovës.

71. Lidhur me këtë, *Amicus Curiae* Pallaska është i mendimit se “... Asociacioni/Bashkësia, që është paraparë të themelohet sipas Parimeve të Përgjithshme, është një njësi shtesë e vetëqeverisjes, e cila është autorizuar jo vetëm të ushtrojë mbikëqyrje ndaj komunave në ushtrimin e kompetencave të tyre të mandatuara me Kushtetutë, por, po ashtu mund t’u ofrojë funksione dhe shërbime publike banorëve të komunave që i janë bashkuar asaj. Rrjedhimisht, është e qartë se neni 4 dhe neni 7, paragrafi (f), i Asociacionit nuk janë në pajtueshmëri me nenet 123 dhe 124 të Kushtetutës”.
72. Në pjesën pasuese të kësaj parashtrere, *Amicus Curiae* Pallaska ofron analizën e statusit të të punësuarve të Asociacionit/Bashkësisë, ku ai konsideron se “karakteri ekzekutiv i Asociacionit po ashtu konfirmohet nga fakti se neni 6, paragrafi (e), i Parimeve të Përgjithshme parasheh se statusi i punësimit të personelit të Asociacionit/Bashkësisë do të jetë në pajtueshmëri me, inter alia, Ligjin për shërbimin civil. Lidhur me këtë, duhet cekur se ‘shërbimi civil’ është kategori kushtetuese e mandatuar me nenin 101 të Kushtetutës... Kjo do të thotë se, sipas nenit 101 të Kushtetutës, ‘shërbimi civil’ është një krah ekzekutiv/administrativ i Qeverisë së Republikës së Kosovës përmes të cilit Qeveria ushtron ‘pushtetin ekzekutiv në pajtueshmëri me Kushtetutën dhe ligjin’, siç është paraparë me nenin 92 paragrafin 2 të Kushtetutës”.
73. Rrjedhimisht, sipas *Amicus Curiae* Pallaska, dhënia e statusit të shërbyesve civil për të punësuarit e Asociacionit/Bashkësisë, është në kundërshtim me nenin 101 të Kushtetutës dhe shkel dispozitat relevante të Ligjit për shërbimin civil.
74. Më tej, *Amicus Curiae* Pallaska analizon marrëdhëniet e Asociacionit/Bashkësisë me autoritetet qendrore, duke u fokusuar në nenin 8 të Parimeve të Përgjithshme, ku parashihet “Asociacioni/Bashkësia do të punojë me autoritetet qendrore sipas parimit të bashkëpunimit të ndërsjellë dhe shkëmbimit të informatave”.
75. Lidhur me këtë, *Amicus Curiae* Pallaska është i mendimit se “formulimi i dispozitës së lartcekur sugjeron se Asociacioni/Bashkësia ka marrëdhënie horizontale me autoritetet qendrore, duke përfshirë edhe Qeverinë e Kosovës. Si rezultat i kësaj, formulimi i përdorur në nenin 8 të Parimeve të Përgjithshme lë përshtypje se Asociacioni/Bashkësia është një organizatë që është e barabartë në zotësi para autoriteteve qendrore të Kosovës”. Kësisoj, ai thekson se “kjo formë e përfaqësimit të një komuniteti nuk parashihet me Kushtetutë. Rrjedhimisht, nenet 8 dhe 9 të Parimeve të Përgjithshme nuk janë në pajtueshmëri me Kushtetutën”.
76. Përfundimisht, *Amicus Curiae* Pallaska, në parashtrësën e vet, përfshin vërejtjet e tij lidhur me themelimin e Asociacionit/Bashkësisë ku, sipas tij, Parimet e Përgjithshme parashohin procedurën e vlerësimit kushtetues para Gjykatës Kushtetuese, e cila është e ngjashme me procedurën e kontrollit preventiv të amendamenteve kushtetuese.

77. *Amicus Curiae* Pallaska, në parashtrësën e vet, përfundon duke ngritur çështje që kanë të bëjnë me gjuhë të dykuptimshme, e cila është përdorur në tekstin e Parimeve të Përgjithshme, e veçanërisht lidhur me versionet e gjuhës shqipe dhe serbe shprehja “kuvend themelues” që, sipas tij, nuk janë në harmoni njëra me tjetrën dhe si të tilla janë të pasakta dhe lajthitëse.

Përmbledhje e fakteve

78. Më 19 prill 2013, Kryeministri i Republikës së Kosovës dhe Kryeministri i Republikës së Serbisë nënshkruan “Marrëveshjen e Parë të Parimeve që Rregullojnë Normalizimin e Marrëdhënieve mes Republikës së Kosovës dhe Republikës së Serbisë” (në tekstin e mëtejme: Marrëveshja e parë ndërkombëtare).
79. Më 22 prill 2013, gjatë një seance të jashtëzakonshme të kërkuar nga Kryeministri, Kuvendi miratoi Rezolutën nr. 04-R-10 për dhënien e pëlqimit për nënshkrim të Marrëveshjes së Parë të Parimeve që Rregullojnë Normalizimin e Marrëdhënieve mes Republikës së Kosovës dhe Republikës së Serbisë (E publikuar në ueb-faqen e Kuvendit). Siç thuhet, sipas kësaj rezolute:
- a. *“Kuvendi i Kosovës shpreh përkrahje dhe jep pëlqimin për nënshkrimin e Marrëveshjes së Parë të Parimeve që Rregullojnë Normalizimin e Marrëdhënieve mes Republikës së Kosovës dhe Republikës së Serbisë [...]”;*
 - b. *“[...] Kuvendi i Kosovës mbështet zotimet e përmbajtura në këtë Marrëveshje [...]”.*
80. Më 28 maj 2013, Qeveria miratoi Vendimin Nr. 01/132, me të cilin “*aprovohet Projektligji për ratifikimin e marrëveshjes së parë ndërkombëtare të parimeve që rregullojnë normalizimin e marrëdhënieve mes Republikës së Kosovës dhe Republikës së Serbisë dhe të planit të zbatimit për këtë marrëveshje*”. Përveç kësaj, në pajtim me këtë vendim, Qeveria e procedoi projektligjin për shqyrtim dhe për miratim nga Kuvendi.
81. Më 27 qershor 2013, Kuvendi mbajti seancë plenare, ku u votua dhe u miratua Ligji për ratifikimin, nr. 04/L-199. Nga deputetët e pranishëm, 84 votuan për, 3 ishin kundër dhe 1 deputet abstenoj. Në të njëjtën ditë, Ligji për ratifikimin iu dërgua Presidentes së Republikës së Kosovës për shpallje.
82. Më 12 shtator 2013, me Dekretin nr. DL-050-2013, Presidentja e Republikës së Kosovës shpalli Ligjin për ratifikimin.
83. Marrëveshja e Parë Ndërkombëtare përmbante, *inter alia*, këto dispozita:
1. *“Do të krijohet një Asociacion/Bashkësi e komunave me shumicë serbe në Kosovë. Anëtarësimi do të jetë i hapur për çdo komunë tjetër me kusht që anëtarët janë në pajtim.*
 2. *Bashkësia/Asociacioni do të krijohet përmes statutit. Shpërbërja e Bashkësisë/Asociacionit mund të bëhet vetëm me vendim të komunave*

- pjesëmarrëse. Do të ofrohen garanci ligjore përmes ligjit të zbatueshëm dhe të drejtës kushtetuese (përfshirë rregullën për shumicën prej 2/3).*
3. *Struktura e Asociacionit/Bashkësisë do të themelohet mbi të njëjtën bazë sikurse statuti ekzistues i Asociacionit të komunave të Kosovës, p.sh. Kryetari, Nënkryetari, Kuvendi, Këshilli.*
 4. *Në përputhje me kompetencat e parapara me Kartën Evropiane për Vetëqeverisje Lokale dhe ligjin e Kosovës komunat pjesëmarrëse do të kenë të drejtë të bashkëpunojnë në ushtrimin e kompetencave të tyre përmes Asociacionit/Bashkësisë në mënyrë kolektive. Asociacioni/Bashkësia do të ketë mbikëqyrje të plotë mbi fushat e zhvillimit ekonomik, arsimin, shëndetësisë, planifikimit urban dhe rural.*
 5. *Asociacioni/Bashkësia do të ushtroj kompetenca të tjera shtesë siç mund të delegohen nga autoritetet qendrore.*
 6. *Bashkësia/Asociacioni do të ketë rol përfaqësues te autoritetet qendrore dhe do të ketë një ulëse në Këshillin Konsultativ të Komuniteteve për këtë qëllim. Në përmbushje të këtij roli është paraparë funksioni monitorues.”*
84. Në kërkesë theksohet se, më 25 gusht 2015, Kryeministri i Republikës së Kosovës u pajtua me dokumentin e titulluar “Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë - Parimet e përgjithshme/Elementet kryesore”.

Kërkesa e parashtrueses

85. Parashtruesja kërkon nga Gjykata që të përgjigjet në pyetjen vijuese:

“Duke marrë parasysh se Parimet e Asociacionit rregullojnë krijimin dhe funksionimin e Asociacionit së komunave me shumicë serbe në Kosovë, a janë në përputhshmëri këto parime dhe elemente me frymën e Kushtetutës, nenin 3, paragrafin 1 (natyra shumë-etnike), Kapitullin II (të drejtat dhe liritë themelore) dhe Kapitullin III (të drejtat e komuniteteve dhe pjesëtareve të tyre) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës?”

86. Parashtruesja argumenton:

“Parimet e Asociacionit, në formën e një akti juridik të miratuar nga Kryeministri i Republikës së Kosovës, rregullojnë çështje që hyjnë në gamën e çështjeve që prekin frymën e Kushtetutës dhe çështjeve të përcaktuara me Nenin 3 (1), Kapitullin II dhe III, si në kuptim të natyrës shumëetnike, të drejtave dhe lirive themelore, të drejtave të komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre dhe gjithashtu edhe në kuptim të natyrës së institucioneve që rrjedhin nga Kushtetuta. Prandaj, zbatimi i detyrimeve të Parimeve të Asociacionit prodhon efekt juridik në sistemin kushtetues të Republikës së Kosovës. Me zotimin e Parimeve të Asociacionit, kjo çështje është e qartë se përbën ratione materie pasi që çështja e ngritur hyn në gamën e çështjeve kushtetuese duke reflektuar edhe nga [aktgjykimet] e Gjykatës Kushtetuese respektivisht rastet Nr. KO80/10 dhe Nr. KO103/14. Karakteristikë e kriterit të ‘çështjes kushtetuese’, tashmë e përcaktuar edhe me rastet e lartpërmendura, është që çështja të hyjë në fushëveprimin e Kushtetutës së Republikës së Kosovës si në kuptimin e shkronjës ashtu edhe të frymës.

Parimet e Asociacionit janë një dokument i nënshkruar nga Kryeministri dhe paraqesin zotimin e Qeverisë për të krijuar një entitet juridik që prodhon efekte juridike në rendin kushtetues të Republikës së Kosovës. Parimet e Asociacionit rrjedhin nga ‘Marrëveshja e parë e parimeve që rregullojnë normalizimin e marrëdhënieve [...]’ të ratifikuar nga [Kuvendi] i Republikës së Kosovës me Ligjin Nr. 04/L-199 për ratifikimin e marrëveshjes së parë ndërkombëtare të parimeve që rregullojnë normalizimin e marrëdhënieve mes Republikës së Kosovës dhe Republikës së Serbisë [...].

[...]

Nga autorizimi kushtetues i [parashtrueses] buron edhe e drejta e Kreut të Shtetit për të referuar çështje kushtetuese të cilat përndryshe nuk mund të referohen në bazë të nenit 113 paragrafët 2 dhe 3 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] i Kushtetutës. Kjo për arsye se ka akte juridike dhe rrethana që konsiderohen ‘çështjet kushtetuese’ por që formalisht nuk mund të referohen pranë Gjykatës Kushtetuese sepse nuk e kanë formën e ligjit, dekretit, rregulloreve apo statutit të komunës (sipas nenit 113 paragrafi 2 i Kushtetutës). I tillë është rasti me ‘Parimet e Asociacionit’, dokument i cili nuk është marrëveshje ndërkombëtare por legjislacion zbatues i një marrëveshjeje ndërkombëtare. ‘Marrëveshja e parë ndërkombëtare’ nuk është e ekzekutueshme vetvetiu dhe kërkon legjislacion shtese për zbatim.

[...]

Parimet e Asociacionit si akt i ndërmjetëm juridik, i cili rrjedh nga ‘Marrëveshja e parë ndërkombëtare’, shton elemente tjera në procesin e krijimit dhe vetë entitetin juridik (Asociacionin) dhe paraprin aktin themelues (dekretin e Qeverisë së Kosovës për themelimin, sipas nenit 2 të Parimeve të Asociacionit), pra duke shërbyer si kushtëzim i aktit themelues. Duke marrë parasysh këto fakte, lind nevoja për një shqyrtim kushtetues të vet Parimeve të Asociacionit dhe përputhshmërisë së tyre me Kushtetutën”.

Pranueshmëria e kërkesës

87. Për të qenë në gjendje të vendosë për kërkesën e parashtrueses, Gjykata duhet së pari të vlerësojë nëse janë përmbushur kriteret për pranueshmëri, të përcaktuara në Kushtetutë dhe të specifikuara më tej në Ligj dhe në Rregullore të punës.

88. Neni 84 (9) i Kushtetutës [Kompetencat e Presidentit] përcakton:

“Presidenti i Republikës së Kosovës:

(9) mund të referojë çështje kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese;”

89. Në përgjithësi, autoriteti i Presidentit të Republikës, nga neni 84 (9) i Kushtetutës për referim të çështjeve kushtetuese, duhet të kuptohet në lidhje me dispozitat e Kushtetutës që kanë të bëjnë me juridiksionin e Gjykatës që i përmban neni 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës.

90. Në këtë drejtim, neni 113.2 i Kushtetutës, parashikon:

“[...] Presidenti i Republikës së Kosovës [...] [është] autorizuar të ngrehë rastet në vijim:

(1) çështjen e përputhshmërisë së ligjeve, të dekreteve të Presidentit e të Kryeministrit dhe të rregulloreve të Qeverisë, me Kushtetutën;

(2) përputhshmëria e Statutit të Komunës me Kushtetutën”.

91. Në kërkesën e tanishme, parashtruesja kërkon nga Gjykata të vlerësojë nëse parimet dhe elementet që i përmban dokumenti i quajtur *“Asociacioni/Komunat me shumicë serbe në Kosovë – Parimet e përgjithshme/elementet kryesore”* (Parimet) janë në përputhje me Kushtetutën.
92. Parashtruesja pohon se ky dokument është ose *“akt juridik i miratuar nga Kryeministri i Kosovës”* ose, alternativisht, *“një dokument i nënshkruar nga Kryeministri”*.
93. Gjykata vëren se dokumenti u draftua në tri gjuhë, prej të cilave versioni në gjuhën angleze u parafua.
94. Në përgjigje të kërkesës së Gjykatës, Kryeministri theksoi se *“është nënshkruar”* versioni në gjuhën angleze i dokumentit, por që Kryeministri konsideron se versioni në gjuhën shqipe është version origjinal dhe autentik i dokumentit.
95. Gjykata vëren se ky dokument (në tekstin e mëtejshëm: Parimet) nuk është as ligj e as dekret i Presidentit ose i Kryeministrit, dhe as rregullore e Qeverisë, në kuptim të nenit 113.2, pika (1), të Kushtetutës. Për më tepër, ai nuk është as statut komunal, në kuptim të nenit 113.2, pika (2), të Kushtetutës.
96. Prandaj, parimet nuk hyjnë në fushëveprimin e juridiksionit të Gjykatës Kushtetuese siç parashihet me nenin 113.2 të Kushtetutës. Ndaj, Gjykata nuk mund të shqyrtojë parimet si një akt juridik i renditur në nenin 113.2 të Kushtetutës.
97. Në këtë aspekt, Gjykata rikujton se ka praktikë gjyqësore ku asaj i ishte kërkuar nga Presidentja e Republikës që të interpretonte kuptimin e dispozitave specifike të Kushtetutës. Kjo është bërë për t'i ofruar udhëzime Presidentes në ushtrimin e detyrave të saj (shih, p. sh., rasti nr. KO103/14, *Presidentja e Republikës së Kosovës; Përkitazi me vlerësimin e përputhshmërisë së nenit 84 (14) [Kompetencat e Presidentit], paragrafi 14, me nenin 95 [Zgjedhja e Qeverisë] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës*, Aktgjykim i 1 korrikut 2014).
98. Gjykata vëren se Presidentja e Republikës kishte paraqitur kërkesë në Gjykatë, duke kërkuar interpretim të dispozitave të Kushtetutës. Gjykata ka vendosur se çështjet e tilla janë të natyrës kushtetuese dhe hyjnë në fushëveprimin e

çështjeve kushtetuese, në kuptim të nenit 84 (9) të Kushtetutës (shih Aktgjykimin në rastin e sipërm KO103/14, paragrafët 26 dhe 27).

99. Në raste të tilla, juridiksioni i Gjykatës rrjedh nga neni 112 i Kushtetutës. Neni 112, paragrafi 1, përcakton:

“1. Gjykata Kushtetuese është autoriteti përfundimtar në Republikën e Kosovës për interpretimin e Kushtetutës dhe përputhshmërisë së ligjeve me Kushtetutën”.

100. Përderisa fushëveprimi i kërkesës së tanishme të parashtrueses përfshin një kërkesë që Gjykata të interpretojë një dispozitë specifike të Kushtetutës për vlerësimin e kushtetutshmërisë ose përputhshmërisë së Parimeve, Gjykata ka juridiksion për të shqyrtuar kërkesën. Kështu, Gjykata është autoriteti përfundimtar për të dhënë një interpretim në kuptim të nenit 112.1 të Kushtetutës.
101. Kur çështja ngrihet nga një palë e autorizuar, e cila konsideron se ajo përbën “çështje kushtetuese”, kjo është çështje që i takon Gjykatës të vendosë. Gjykata vetë vendos nëse çështja e ngritur është një “çështje kushtetuese” dhe vendos për këtë nga rasti në rast. Jo çdo çështje që pretendon të ngrehë çështje kushtetuese mund të jetë *per se* çështje e tillë.
102. Në këtë drejtim, Gjykata rikujton jurisprudencën e saj kur i ishte kërkuar të jepte interpretim në bazë të nenit 112.1 të Kushtetutës. Konkretisht, në kërkesën KO97/10, Gjykata shqyrtoi një çështje të ngritur sipas nenit 84 (9), që kërkonte një interpretim në bazë të nenit 112.1 të veprimeve të mundshme të Ushtruesit të detyrës së Presidentit të Republikës.
103. Në rastin e lartpërmendur, Gjykata konstatoi që, *“në përputhje me Nenin 112.1 të Kushtetutës, ‘Gjykata Kushtetuese është autoriteti përfundimtar për interpretimin e Kushtetutës’ dhe për shkak të kësaj, nuk ekziston asnjë organ tjetër nga i cili parashtruesi i kërkesës mund të kërkojë përgjigje në këto çështje kushtetuese. Gjykata është e mendimit se çështjet e ngritura nga parashtruesi i kërkesës janë ‘çështje kushtetuese’ të parapara në Nenin 84 (9) dhe që këto çështje të ngritura janë të përshtatshme për t’u shqyrtuar nga kjo Gjykatë”.* (Shih rastin Nr. KO97/10, *Në çështjen e kërkesës së parashtruar nga Ushtruesi i Detyrës së Presidentit, Dr. Jakup Krasniqi, lidhur me mbajtjen e postit të Ushtruesit të Detyrës së Presidentit dhe njëkohësisht të postit të Sekretarit të Përgjithshëm të Partisë Demokratike të Kosovës*, Aktgjykim i 22 dhjetorit 2010, §14).
104. Gjykata konsideron se çështjet e ngritura në kërkesën e tanishme janë të një rëndësie të madhe dhe relevante për rendin kushtetues të Kosovës. Për më tepër, nuk ka ndonjë institucion tjetër në Republikën e Kosovës ku do të mund t’i adresonte ato parashtruesja e kërkesës. Rrjedhimisht, Gjykata konkludon se neni 112.1 përcakton bazën e duhur kushtetuese për vlerësimin e përputhshmërisë së Parimeve me dispozitat relevante kushtetuese.

Fushëveprimi i kërkesës

105. Parashtruesja, ndër të tjera, pohon se “Parimet” përbëjnë një dokument të ndërmjetëm për implementimin e dispozitave të Marrëveshjes së Parë. Parashtruesja pohon se Parimet do të kenë efekt juridik në rendin kushtetues të Republikës së Kosovës përmes akteve juridike pasuese që miratohen në bazë të Parimeve. Më tej, parashtruesja pohon se këto efekte juridike do të përfshijnë natyrën e institucioneve që burojnë nga Kushtetuta.
106. Gjykata rikujton vendimin e saj në rastin nr. KO98/11 (*Qeveria e Republikës së Kosovës, lidhur me imunitetin e deputetëve të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Presidentit të Republikës së Kosovës, dhe anëtarëve të Qeverisë së Republikës së Kosovës, Aktgjykimi i 20 shtatorit 2011*), paragrafët 44 dhe 46, ku Gjykata ka gjetur se:
- “44. Republika e Kosovës definohet nga Kushtetuta e vet si Republikë demokratike e bazuar në parimin e ndarjes së pushteteve dhe kontrollit e balancimit në mes tyre. Ndarja e pushteteve është njëra prej bazave që garanton funksionim demokratik të shtetit. Esenca e funksionimit të pavarur dhe efektiv të këtyre degëve është imuniteti që u është dhënë njerëzve që i mishërojnë këto pushtete. [...]”*
- “46. Këto çështje janë të një natyre kushtetuese pasi janë të lidhura me formën e qeverisjes së shtetit. Ato kanë të bëjnë me mekanizmat për ndarjen e pushtetit në Republikën e Kosovës.”*
107. Në një mënyrë analoge, Gjykata konsideron se efektet juridike në institucione, të parapara me Marrëveshjen e Parë, kanë të bëjnë me formën e qeverisjes së shtetit, *inter alia*, në ndarjen e tij në vetëqeverisje lokale dhe qendrore. Përveç kësaj, pasojat juridike lidhur me implementimin e kësaj pjese të Marrëveshjes së Parë kanë ndikim në rendin kushtetues të Republikës së Kosovës. Rrjedhimisht, mënyra se si zbatohet Marrëveshja e Parë ka implikime për funksionimin demokratik të shtetit.
108. Rrjedhimisht, Gjykata gjen se çështjet e dorëzuara nga parashtruesja janë të natyrës kushtetuese. Ato kanë për qëllim të sigurojnë që themelimi i Asociacionit/Bashkësisë së komunave me shumicë serbe është në pajtim me shkronjën dhe me frymën e Kushtetutës.
109. Prandaj, Gjykata gjen se parashtruesja është palë e autorizuar për të dorëzuar kërkesën në kuptim të nenit 84 (9) të Kushtetutës. Gjithashtu, Gjykata gjen se ajo ka juridiksion për të shqyrtuar kërkesën si autoritet përfundimtar për interpretimin e Kushtetutës në bazë të nenit 112.1 të Kushtetutës.
110. Nga sa u tha më lart, Gjykata konsideron se nuk ka baza për ta deklaruar kërkesën të papranueshme.

Meritat e kërkesës

111. Gjykata së pari do të marrë parasysh se cila është baza juridike për elaborimin e Parimeve dhe për themelimin e Asociacionit/Bashkësisë.

112. Gjykata rithekson se Marrëveshja e Parë, në pikën 1, parashikon themelimin e Asociacionit/Bashkësisë, konkretisht: *“Do të krijohet një Asociacion/Bashkësi e komunave me shumicë serbe në Kosovë”*. Më tej, Gjykata rikujton nenin 19 [Zbatimi i së Drejtës Ndërkombëtare], paragrafi 1, të Kushtetutës ku thuhet:

“Marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Kosovës, bëhen pjesë e sistemit të brendshëm juridik pasi të botohen në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës. [...]”

113. Marrëveshja e Parë u ratifikua si një marrëveshje ndërkombëtare më 27 qershor 2013 nga Republika e Kosovës përmes Kuvendit të saj dhe u publikua në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës. Kësisoj, kjo marrëveshje ndërkombëtare, duke u bërë pjesë e sistemit të brendshëm juridik për t'u implementuar, kërkonte themelimin e Asociacionit/Bashkësisë së lartpërmendur. Rrjedhimisht, themelimi i Asociacionit/Bashkësisë është në pajtueshmëri me kërkesën kushtetuese dhe, si e tillë, është pjesë e rendit kushtetues të Republikës së Kosovës. Për më tepër, pika 2 e Marrëveshjes së Parë parashikon që Asociacioni *“të krijohet përmes statutit”*.
114. Kërkesa ka të bëjë me Parimet sipas të cilave Asociacioni/Bashkësia do të themelohet siç është paraparë me pikën 1 të Marrëveshjes së Parë (shih Parimin # 1 të Parimeve).
115. Sipas fushëveprimit të kërkesës, pyetja së cilës duhet t'i përgjigjet Gjykata është nëse Parimet janë në përputhshmëri me Kushtetutën dhe me kornizën e saj, më saktësisht me frymën e Kushtetutës dhe me nenin 3 [Barazia para Ligjit], paragrafi 1, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] dhe me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre]. Gjykata vëren se Parimet e parapara për themelimin e Asociacionit/Bashkësisë ndërlidhen dhe ndërthuren me dispozita të tjera kushtetuese të cilat Gjykata do t'i marrë parasysh në vlerësimin e saj.
116. Gjykata do të vlerësojë Parimet, kapitull për kapitull, përkitazi me pajtueshmërinë e secilit kapitull me Kushtetutën dhe përkitazi me pajtueshmërinë e dispozitave specifike të secilit kapitull, që ndërlidhen me dispozitat kushtetuese. Në këtë mënyrë, vlerësimi i Parimeve do të bëhet në pajtim me standardet kushtetuese. Arsyetimi dhe konkluzionet e Gjykatës duhet të shërbejnë si bazë për elaborimin e aktit juridik dhe Statutit.
117. Gjykata e kupton se *“[...] Qeveria e Kosovës do të miratojë një dekret të aplikueshëm drejtpërdrejtë, i cili do të shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese”* (shih Parimin #2). Më pastaj, sipas Parimit #21, Statuti do të përgatitet nga një organ tjetër por do të konfirmohet me një akt juridik të Qeverisë. Për më tepër, çdo amendament në Statut do të konfirmohet me një akt juridik të Qeverisë dhe do të shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese. Prandaj, Gjykata konkludon se akti juridik i Qeverisë mund të inkorporojë Statutin dhe ky akt i përgjithshëm do të dorëzohet për shqyrtim nga Gjykata, do të thotë, akti juridik dhe Statuti (në tekstin e mëtejshëm: akti juridik dhe Statuti).

118. Gjykata vëren se Statuti që do të elaborohet duhet të bazohet në kornizën e përcaktuar në kapitujt e Parimeve, *inter alia*, si një akt juridik i Qeverisë së Kosovës.
119. Gjykata Kushtetuese rithekson se ajo është autoriteti që interpreton Kushtetutën dhe vlerëson pajtueshmërinë e ligjeve me Kushtetutën kur i kërkohet asaj. Gjykata nuk është organ legjislativ dhe as organ për draftimin e normave ligjore dhe në këtë rast i takon Qeverisë që gjatë përgatitjes së aktit juridik për implementimin e Marrëveshjes së Parë lidhur me Asociacionin/Bashkësinë ta bëjë atë në pajtueshmëri me shkronjën dhe me frymën e Kushtetutës, *inter alia*, me dispozitat përkatëse kushtetuese.

Korniza ligjore

120. Kapitulli për Kornizën ligjore parashikon:

“(1) *Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë themelohet si një Asociacion/Bashkësi i komunave siç parashihet me Marrëveshjen e Parë, Ligjin mbi Ratifikimin e Marrëveshjes së Parë dhe ligjet e Kosovës.*

(2) *Në bazë të Marrëveshjes së Parë, e cila njih karakterin e tij të veçantë Qeveria e Kosovës do të miratojë një dekret të aplikueshëm drejtpërdrejtë, i cili do të shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese. Bashkësia/ Asociacioni do të jetë entitet juridik, i definuar me statutin e tij, që do të përmbajë së paku elementet e mëposhtme:*

3) *Statuti do të aprovohet nga kuvendi themelues të cilin e përbëjnë anëtarët e zgjedhur me vota nga radhët e kuvendeve të komunave pjesëmarrëse”.*

121. Përkitazi me kapitullin për Kornizën ligjore të Parimeve, Gjykata vëren se ato i referohen burimeve ligjore të Asociacionit/Bashkësisë dhe përshkruajnë se themelimi i Asociacionit/Bashkësisë do të bëhet përmes një dekreti të Qeverisë së Kosovës, i cili do të vlerësohet nga Gjykata.

122. Përkitazi me miratimin e akteve të mëtejme juridike nga Qeveria, Gjykata rikujton nenin 93 [Kompetencat e Qeverisë] të Kushtetutës, i cili ndër të tjera përcakton:

“Qeveria ka këto kompetenca:

[...]

(4) merr vendime dhe nxjerr akte juridike ose rregullore, të nevojshme për zbatimin e ligjeve;

[...]”

123. Përkitazi me vlerësimin e pajtueshmërisë së akteve ligjore të Qeverisë së Kosovës me Kushtetutën, Gjykata rikujton nenin 113.2 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara], i cili përcakton:

“2. Kuvendi i Kosovës, Presidenti i Republikës së Kosovës, Qeveria dhe Avokati i Popullit janë të autorizuar të ngrenë rastet në vijim:

(1) çështjen e përputhshmërisë së ligjeve, të dekreteve të Presidentit e të Kryeministrit dhe të rregulloreve të Qeverisë, me Kushtetutën;

[...]”

124. Gjykata gjen se kur kapitulli për Kornizën ligjore të Parimeve elaborohet në një akt juridik të Qeverisë së Kosovës, ai akt juridik duhet të jetë në pajtueshmëri me kompetencat e Qeverisë, siç definohet me nenin 93 të Kushtetutës. Për më tepër, ky akt juridik parashihet të jetë i aplikueshëm drejtpërdrejt dhe duhet të dorëzohet në Gjykatë për vlerësim të kushtetutshmërisë së tij. Prandaj, duhet të jetë në pajtueshmëri me juridiksionin e Gjykatës, siç definohet me nenin 113.2 të Kushtetutës.

125. Gjykata vëren më tutje se Asociacioni/Bashkësia do të definohet nga Statuti i vet. Ky statut do të miratohet nga një kuvend themelues, të cilin e përbëjnë anëtarët e zgjedhur nga kuvendet komunale të komunave pjesëmarrëse me shumicë serbe. Për më tepër, sipas dispozitave të përgjithshme dhe përfundimtare të Parimeve, Parimi #21, procedurat në drejtim të hartimit dhe të miratimit të këtij statuti janë të përcaktuara, duke përfshirë marrëdhënien ndërmjet Statutit dhe aktit juridik që do të miratohet nga Qeveria e Kosovës.

126. Nga Parimet del se akti juridik dhe Statuti do të përcaktojnë objektivat, strukturën organizative, kapacitetin ligjor, buxhetin dhe përkrahjen, dhe marrëdhëniet me autoritetet qendrore të Asociacionit/Bashkësisë.

127. Gjykata rikujton se neni 12 i Kushtetutës është bazamenti i vetëqeverisje lokale në Republikën e Kosovës, dhe ai parashikon:

“1. Njësi themelore territoriale të vetëqeverisjes lokale në Republikën e Kosovës janë komunat.

2. Organizimi dhe kompetencat e njësive të vetëqeverisjes lokale rregullohen me ligj”.

128. Përkitazi me themelimin e asociacioneve nga komunat, Gjykata rikujton nenin 21.4 [Primet e Përgjithshme] të Kapitullit II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] të Kushtetutës, i cili përcakton:

“4. Të drejtat dhe liritë themelore të parashikuara në Kushtetutë, vlejné edhe për personat juridikë, për aq sa janë të zbatueshme”.

129. Gjykata po ashtu rikujton nenin 44 [Liria e Asociimit] të Kushtetutës, i cili, ndër të tjera, përcakton:

“1. Liria e asociimit është e garantuar. Liria e asociimit ngërthen të drejtën e secilit për të themeluar një organizatë pa pasur nevojë të sigurojë leje, për të qenë ose për të mos qenë anëtar i një organizate, si dhe për të marrë pjesë në aktivitete të një organizate.

[...]

3. Organizatat ose aktivitetet që kanë për qëllim cenimin e rendit kushtetues, shkeljen e lirive dhe të drejtave të njeriut, ose nxitjen e urrejtjes racore, kombëtare, etnike a fetare, mund të ndalohen me vendim gjyqësor të gjykatës kompetente”.

130. Gjykata më tej rikujton se Asociacioni/Bashkësia parashikohet me Marrëveshjen e Parë, *inter alia*, pika 3, që përcakton se “*struktura e Asociacionit/Bashkësisë do të themelohet mbi të njëjtën bazë sikurse statuti ekzistues i Asociacionit të Komunave të Kosovës, p.sh. Kryetari, Nënkyetari, Kuvendi, Këshilli*”.
131. Kjo nënkupton që duhet të merren parasysh neni 12, neni 21.4 dhe neni 44, si dhe neni 124.4 i Kushtetutës.
132. Gjykata vëren se Asociacioni/Bashkësia, siç parashihet me Marrëveshjen e Parë dhe në Parime, duhet të jetë një organizatë në kuptim të nenit 44 të Kushtetutës.
133. Gjykata konsideron se Statuti duhet të miratohet nga një kuvend themelues, pra nga një takim themelues ose inaugurues, i përbërë nga përfaqësuesit e anëtarëve të vet, siç parashikohet në Parime.
134. Gjykata gjithashtu vëren se Asociacioni/Bashkësia parashikohet të jetë e përbërë nga komunat pjesëmarrëse me qëllim të avancimit të objektivave të caktuara.
135. Në këtë drejtim, Gjykata rikujton nenin 124.4 [Organizimi dhe Funksimi i Vetëqeverisjes Lokale] të Kushtetutës, i cili përcakton:

“4. Komunat kanë të drejtë për bashkëpunimin ndërkomunal dhe për bashkëpunimin ndërkufitar, në pajtim me ligjin.”

136. Nga sa u tha më lart, Gjykata konsideron se Parimet e përcaktuara në kapitullin mbi Kornizën ligjore nuk plotësojnë tërësisht standardet kushtetuese. Duke marrë parasysh se natyra e Asociacionit/Bashkësisë do të përcaktohet në këtë pjesë, akti juridik dhe Statuti duhen të jenë në pajtueshmëri me nenet 12, 21.4, 44, si dhe me nenin 124.4 të Kushtetutës.

Objektivat

137. Kapitulli për Objektivat parasheh:

“4) Në përputhje me Marrëveshjen e Parë, objektivat kryesore të Asociacionit/Bashkësisë do të jenë ofrimi i funksioneve dhe shërbimeve publike për:

a) fuqizimin e demokracisë lokale;

b) ushtrimin e vështrimit të plotë për zhvillimin e ekonomisë lokale;

c) ushtrimin e vështrimit të plotë në fushën e arsimit;

d) ushtrimin e vështrimit të plotë për përmirësimin e shëndetësisë lokale primare e sekondare dhe përkujdesjes sociale;

e) ushtrimin e vështrimit të plotë për koordinimin e planifikimit urban dhe rural;

(f) [nuk ka pikë f]

g) aprovimin e masave për përmirësimin e kushteve lokale të jetesës për të kthyerit në Kosovë;

h) zhvillimin, koordinimin, dhe lehtësimin e veprimtarive kërkimore dhe zhvillimore;

i) promovimin, afirmimin, dhe avokimin e çështjeve me interes të përbashkët për anëtarët e tij dhe përfaqësimin e tyre, përfshirë tek autoritetet qendrore;

j) ofrimin e shërbimeve për anëtarët e tij në përputhje me ligjet e Kosovës;

k) vlerësimin e ofrimit të shërbimeve publike për anëtarët e tij dhe për banorët e tyre me qëllim të përkrahjes së Bashkësisë/Asociacionit për formësimin e qëndrimeve me interes të përbashkët lidhur me pjesëmarrjen në Punën e autoriteteve qendrore;

l) monitorimin sipas nevojës të zbatimit të objektivave të tij;

m) vendosjen marrëdhënieve dhe hyrjen në aranzhime bashkëpunimi me asociacionet tjera të komunave, vendore dhe ndërkombëtare.

5) Bashkësia/Asociacioni [sic] do të ushtrojë edhe kompetenca tjera shtesë, të cilat mund t'i delegohen nga autoritetet qendrore”.

138. Gjykata vëren se këto objektiva ngrenë çështje nga neni 12 [Pushteti Lokal] dhe nga Kapitulli X [Qeverisja Lokale dhe Organizimi Territorial] i Kushtetutës.

139. Kapitulli X i Kushtetutës parasheh:

“Kapitulli X Qeverisja Lokale dhe Organizimi Territorial

Neni 123 [Parimet e Përgjithshme]

- 1. E drejta e vetëqeverisjes lokale garantohet dhe rregullohet me ligj.*
- 2. Vetëqeverisja lokale ushtrohet nëpërmjet organeve përfaqësuese të zgjedhura në zgjedhje të përgjithshme, të barabarta, të lira e të drejtpërdrejta dhe me votim të fshehtë.*
- 3. Veprimtaria e organeve të vetëqeverisjes lokale bazohet në këtë Kushtetutë dhe në ligjet e Republikës së Kosovës dhe respekton Kartën Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale. Republika e Kosovës merr parasysh dhe zbaton Kartën Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale në masën e kërkuar nga vendi nënshkrues.*
- 4. Vetëqeverisja lokale bazohet në parimet e qeverisjes së mirë, transparencës, efikasitetit dhe efektivitetit në ofrimin e shërbimeve publike, duke u kushtuar kujdes të veçantë nevojave dhe brengave specifike të komuniteteve që nuk janë shumicë dhe pjesëtarëve të tyre.*

Neni 124 [Organizimi dhe Funksonimi i Vetëqeverisjes Lokale]

- 1. Njësi themelore e vetëqeverisjes lokale në Republikën e Kosovës është komuna. Komunat gëzojnë shkallë të lartë të vetëqeverisjes lokale dhe inkurajojnë e sigurojnë pjesëmarrje aktive të të gjithë qytetarëve në procesin e vendimmarrjes së organeve komunale.*
 - 2. Themelimi i komunave, kufijtë, kompetencat dhe mënyra e organizimit dhe funksionimit të tyre, rregullohen me ligj.*
 - 3. Komunat kanë kompetenca vetanake, të zgjeruara dhe të deleguara në pajtim me ligjin. Autoriteti shtetëror që delegon kompetencat, përballon shpenzimet për ushtrimin e delegimit.*
 - 4. Komunat kanë të drejtë për bashkëpunimin ndërkomunal dhe për bashkëpunimin ndërkufitar, në pajtim me ligjin.*
 - 5. Komunat kanë të drejtë të vendosin, të caktojnë, të mbledhin dhe të shpenzojnë të hyrat e veta si dhe të marrin fonde nga Qeveria qendrore, në pajtim me ligjin.*
 - 6. Komunat obligohen të respektojnë Kushtetutën, ligjet, dhe të zbatojnë vendimet gjyqësore.*
 - 7. Rishikimi administrativ i akteve të komunave nga autoritetet qendrore në fushën e kompetencave të tyre, kufizohet në sigurimin e përputhjes me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe me ligjin”.*
140. Gjykata konsideron se, në bazë të objektivave të definuara nga Parimet, themelimi i Asociacionit/Bashkësisë hyn në fushëveprimin e bashkëpunimit ndërkomunal në kuptim të neneve 12 dhe 124.4 Kushtetutës. Këto dispozita të Kushtetutës kërkojnë që çdo bashkëpunim ndërkomunal duhet të bëhet në pajtueshmëri me ligjin.

141. Gjykata vëren se kur Parimet të elaborohen në një akt juridik dhe Statut duhet të respektojnë dispozitat e legjislacionit me interes vital, në kuptim të nenit 81 të Kushtetutës.
142. Gjykata vëren se objektivat e Asociacionit/Bashkësisë kanë të bëjnë me *“ofrimin e funksioneve dhe shërbimeve publike”* dhe se disa objektiva të numëruara parashohin që Asociacioni/Bashkësia do të *“ushtrojë vështrimin e plotë”*, posaçërisht në fushat e zhvillimit të ekonomisë lokale, të edukimit, të kujdesit shëndetësor primar dhe sekondar, si dhe të planifikimit urban dhe rural.
143. Gjykata është e brengosur se kuptimi i termit në anglisht *“ushtrimin e vështrimit të plotë”* (exercise full overview) është dykuptimësh dhe nuk është konform me termat e përdorur në tekstin e Parimeve në gjuhën shqipe dhe as me ata në tekstin e Parimeve në gjuhën serbe. Gjykata vëren se termi në shqip i përdorur në Parime është *“ushtrimin e vështrimit të plotë”*, i cili në anglisht përkthehet përafërsisht si *“exercise of full view”*, e i cili është i ngjashëm me thjesht të observosh. Gjykata më tej vëren se termi në serbisht i përdorur në Parime është *“obavljanje potpunog pregleda”*, i cili në anglisht përkthehet përafërsisht si *“conduct a full review”*, e i cili është i ngjashëm me kryerjen e auditimit.
144. Gjykata vëren se Marrëveshja e Parë, në pikën 4, përdor gjuhën *“Asociacioni/Bashkësia do të ketë mbikëqyrje të plotë mbi fushat e zhvillimit ekonomik, arsimin, shëndetësisë, planifikimit urban dhe rural”*, pra të jetë e informuar. Formulimi që do të përdoret në aktin e elaboruar juridik të Qeverisë duhet të jetë në pajtueshmëri me formulimin e Marrëveshjes së Parë, pika 4.
145. Kryeministri i Republikës së Kosovës, në letrën e tij të 19 nëntorit 2015, deklaroi se, edhe pse versioni i nënshkruar i Parimeve ishte versioni në anglisht, megjithatë, *“për delegacionin e Republikës së Kosovës, versioni gjuhësor origjinal dhe autentik, gjatë tërë procesit të negociatave, është konsideruar dhe pranuar versioni i parimeve, përkthyer në gjuhën shqipe, si gjuha e parë zyrtare e listuar në Republikën e Kosovës”*.
146. Sa i përket kualitetit të gjuhës që duhet përdorur kur hartohen aktet ligjore, Gjykata kujton praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Në Aktgjykimin në rastin e *Sunday Times kundër Mbretërisë së Bashkuar* (Apl. Nr. 6538/74, GJEDNJ Aktgjykimi i 26 prill 1979, par. 49) Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut, *inter alia*, theksoi:

“49. Sipas mendimit të Gjykatës, këto janë dy nga kriteret që rrjedhin nga shprehja “parashikuar me ligj”. Së pari, ligji duhet të jetë në mënyrë adekuate i qasshëm: qytetari duhet të ketë një tregues se ai është adekuat në rrethanat e rregullave ligjore të aplikueshme në rastin konkret. Së dyti, një normë nuk mund të konsiderohet si “ligj” përveç nëse është e formuluar me saktësi të mjaftueshme për të mundësuar qytetarin të rregullojë sjelljen e tij: ai duhet të jetë në gjendje – nëse është nevoja me këshillën e duhur – të parasheh, deri në një shkallë që është e arsyeshme në rrethanat, pasojat që një veprim i tillë mund të sjellë [...]”

147. Ky aktgjykim i Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut specifikon se ligji duhet të jetë mjaftueshëm i qasshëm, preciz dhe i parashikueshëm në pasojat e tij, në mënyrë që të kualifikohet si “ligj”. Prandaj, Gjykata gjen se kur elaborohen Marrëveshja e Parë dhe Kapitulli për Objektivat e Parimeve në akt juridik dhe në Statut, çfarëdo dykuptimësie në definicionin e objektiveve të organizatës, të parapara me Parimet, do të qartësohen. Gjithashtu, duhet siguruar që secili version i gjuhëve zyrtare të aktit juridik dhe të Statutit të harmonizohet me versionet e tjera gjuhësore, ashtu që kuptimet e tyre të jenë identike, për aq sa është e mundur.
148. Për më tepër, Gjykata gjen se kur të elaborohen objektivat e Asociacionit/Bashkësisë në akt juridik dhe në Statut, ata duhet të ketë parasysh nenet 12, 81, 123 dhe 124 të Kushtetutës lidhur me statusin, objektivat dhe kompetencat e komunave. Konkretisht, akti juridik dhe Statuti i Asociacionit/Bashkësisë nuk duhet të zëvendësojnë ose minojnë statusin e komunave pjesëmarrëse si njësi themelore të vetëqeverisjes lokale demokratike në kuptim të nenit 12 të Kapitullit X të Kushtetutës.
149. Nga sa u tha më lart, Gjykata konsideron se Parimet e përcaktuara në Objektiva nuk plotësojnë tërësisht standardet kushtetuese. Gjykata konsideron se objektivat e Asociacionit/Bashkësisë, si të definuara në aktin juridik dhe në Statut, duhet të garantojnë standardet kushtetuese për vetëqeverisje lokale lidhur me përgjegjësinë e komunave pjesëmarrëse dhe lidhur me marrëdhëniet e tyre me autoritetet qendrore në kuptim të neneve 124.6 dhe 124.7 të Kushtetutës. Objektivat duhet të sigurojnë përgjegjësinë e komunave pjesëmarrëse për ta respektuar Kushtetutën dhe ligjet dhe nuk duhet të anashkalojnë ose të shmangin rishikimin administrativ nga autoritetet qendrore.

Struktura organizative

150. Kapitulli i strukturës organizative parasheh:

6) Asociacioni/ Bashkësia do t'i ketë këto organe:

a. Kuvendin, si trup më të lartë, të cilin e përbëjnë përfaqësuesit e emëruar nga kuvendet e komunave pjesëmarrëse, nga anëtarët e tyre të zgjedhur. Kuvendi do të ketë të drejtë të miratojë amendamentet e Statutit, rregulloren e punës dhe të gjitha rregulloret dhe udhëzimet tjera administrative në pajtim me Statutin dhe ndërlidhur me objektivat e tij.

Të gjitha amendamentet e Statutit, rregullorja e punës dhe të gjitha rregulloret e nevojshme si edhe vendimet të cilat i miraton Kuvendi do të jenë të zbatueshme për anëtarët e tij, përveç në rast se ndonjëri nga anëtarët paraqet formalisht vendim tjetër.

b. Kryetari, i cili do ta përfaqësojë Bashkësinë/ Asociacionin, [sic] përfshirë tek autoritetet qendrore dhe jashtë Kosovës. Kryetarin do ta ndihmojë nën-kryetari. Kryetarin dhe nën-kryetarin do t'i zgjedhë

Kuvendi, nga radhët e anëtarëve të Kuvendeve Komunale pjesëmarrëse, dhe te kryetarëve të komunave.

c) Këshilli i përbërë nga më së shumti 30 anëtare, banorë të komunave pjesëmarrëse, përfshirë të gjithë kryetarët e këtyre komunave; Këshilli është trup këshillëdhënës, i cili jep udhëzime për punën e Asociacionit/Bashkësisë.

d) Bordi i përbërë nga 7 anëtarë, të zgjedhur me votë nga Kuvend, nga radhët e kryetarëve dhe banorëve të komunave pjesëmarrëse, përbërja e saktë e të cilit do të definohet në Statut, do të ketë të drejtë të marrë vendime të nevojshme për menaxhimin ditor të Bashkësisë/Asociacionit [sic]. Anëtarët e Bordit gjatë punës së tyre, do të përkrahen nga kolegji me profesionale të përbëra nga ekspertë të fushave përkatëse që përkojnë me objektivat dhe detyrat e Asociacionit/Bashkësisë. Statuti do të definojë numrin e kolegji me profesionale dhe përgjegjësitë e tyre ndaj anëtarëve të Bordit.

e) Administrata, e udhëhequr nga Shefi i Administratës, i cili emërohet nga Bordi dhe i raporton Bordit për të ndihmuar punën e Bashkësisë/Asociacionit, [sic] në veçanti Bordit dhe Kryetarit. Staf i administratës do të përfitojë nga statusi i të punësuarve, në përputhje me ligjet e Kosovës, duke përfshirë Ligjin e Punës dhe Ligjin mbi Shërbimin Civil, të cilat ua mundësojnë të ushtrojnë detyrat e tyre administrative. Anëtarët e Asociacionit/Bashkësisë mund të vendosin të përdorin një numër të të punësuarve për të përkrahur Bashkësinë/Asociacionin në përmbushjen e objektivave të tij.

f) Zyra e ankesave, me mandat që të shqyrtojë ankesat që kanë të bëjnë me objektivat e tij.

7) Selia e Bashkësisë/Asociacionit [sic] do të përcaktohet me Statut”.

151. Parimet në lidhje me strukturën organizative të Asociacionit/Bashkësisë duhet shqyrtuar sipas nenit 3 [Barazia Para Ligjit], sipas nenit 7 [Vlerat], sipas Kapitullit III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre], sipas nenit 57 [Parimet e Përgjithshme], paragrafi 1, sipas nenit 61 [Përfaqësimi në Punësim në Institucionet Publike], sipas nenit 62 [Përfaqësimi në Organet e Pushtetit Lokal], dhe sipas nenit 101 [Shërbimi Civil] të Kushtetutës.

152. Këto nene të Kushtetutës parashohin:

“Neni 3 [Barazia para Ligjit]

1. Republika e Kosovës është shoqëri shumetnike, e përbërë nga shqiptarët dhe komunitetet tjera e cila qeveriset në mënyrë demokratike, me respektim të plotë të sundimit të ligjit, përmes institucioneve të veta legjislative, ekzekutive dhe gjyqësore.

2. Ushtrimi i autoritetit publik në Republikën e Kosovës bazohet në parimet e barazisë para ligjit të të gjithë individëve dhe në respektimin e plotë të të

drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të pranuar ndërkombëtarisht, si dhe në mbrojtjen e të drejtave dhe në pjesëmarrjen e të gjitha komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre.

Neni 7 [Vlerat]

1. Rendi kushtetues i Republikës së Kosovës bazohet në parimet e lirisë, paqes, demokracisë, barazisë, respektimit të të drejtave dhe lirive të njeriut dhe sundimit të ligjit, mosdiskriminimit, të drejtës së pronës, mbrojtjes e mjedisit, drejtësisë sociale, pluralizmit, ndarjes së pushtetit shtetëror dhe ekonomisë së tregut.

[...]

Kapitulli III Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre

Neni 57 [Parimet e Përgjithshme]

1. Banorët që i përkasin një grupi të njëjtë kombëtar ose etnik, gjuhësor ose fetar, tradicionalisht të pranishëm në territorin e Republikës së Kosovës (Komunitetet), gëzojnë të drejta të veçanta, të përcaktuara me këtë Kushtetutë, krahas të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të përcaktuara në Kapitullin II të kësaj Kushtetute.

[...]

Neni 61 [Përfaqësimi në Punësim në Institucionet Publike]

Komunitetet dhe pjesëtarët e tyre do të kenë të drejtë për përfaqësim të barabartë në punësim në organet publike dhe ndërmarrjet publike në të gjitha nivelet, përfshirë këtu veçanërisht në shërbimin policor në zonat e banuara me komunitetin përkatës, duke respektuar në të njëjtën kohë rregullat që kanë të bëjnë me kompetencën dhe integritetin e qeverisjes së administratës publike.

Neni 62 [Përfaqësimi në Organet e Pushtetit Lokal]

1. Në komunat në të cilat së paku dhjetë për qind (10%) të banorëve u përkasin komuniteteve, të cilat në ato komuna nuk janë shumicë, posti i zëvendëskryetarit për komunitete të kuvendit të komunës do të rezervohet për një përfaqësues nga radhët e këtyre komuniteteve.

2. Postin e zëvendëskryetarit do ta mbajë kandidati që i përket popullatës që nuk është shumicë, që ka marrë shumicën e votave në listën e hapur të kandidatëve për zgjedhje për kuvendin e komunës.

3. Zëvendëskryetari për komunitetet, do të promovojë dialog ndërmjet komuniteteve dhe shërben si pikë formale e kontaktit për adresimin e brengave dhe interesave të komuniteteve që nuk janë shumicë në takimet e kuvendit të komunës dhe në punët e saj. Zëvendëskryetari gjithashtu është

përgjegjës për shqyrtimin e ankesave që parashtrohen nga komunitetet ose pjesëtarët e tyre, nëse aktet a vendimet e kuvendit të komunës shkelin të drejtat e tyre të garantuara me Kushtetutë. Zëvendëskryetari këto çështje i'a referon kuvendit të komunës, për rishqyrtimin e aktit a të vendimit të marrë.

4. Në rast se kuvendi i komunës vendos që të mos rishqyrtojë aktin a vendimin e vet, ose nëse zëvendëskryetari vlerëson se, edhe pas rishqyrtimit rezultati përbën shkelje të të drejtave të garantuara me Kushtetutë, ai/ajo mund të parashtrojë çështjen drejtpërdrejt në Gjykatën Kushtetuese, e cila mund të vendosë nëse do të pranojë ta shqyrtojë rastin përkatës.

5. Në këto komuna përfaqësimi në organin ekzekutiv për komunitetet që nuk janë shumicë në Republikën e Kosovës është i garantuar.

Neni 101 [Shërbimi Civil]

1. Përbërja e shërbimit civil do të pasqyrojë shumëllojshmërinë e popullit të Kosovës, duke marrë në konsideratë parimet e barazisë gjinore, të njohura ndërkombëtarisht.

2. Një Këshill i Pavarur Mbikëqyrës për shërbimin civil siguron respektimin e rregullave dhe parimeve që rregullojnë shërbimin civil dhe i cili pasqyron diversitetin e popullit të Republikës së Kosovës.”

153. Gjykata vëren se parimet lidhur me strukturën organizative të Asociacionit/Bashkësisë ngrenë shqetësime lidhur me respektin për diversitetin e komuniteteve që banojnë në komunat pjesëmarrëse dhe reflektimin e këtij diversiteti në punësimin e stafit dhe në strukturat e Asociacionit/Bashkësisë, siç kërkohet me Kushtetutën e Republikës së Kosovës.
154. Gjykata rikujton se Marrëveshja e Parë, pika 3, përcakton strukturën e Asociacionit që do të themelohet mbi bazat e njëjta sikurse statuti ekzistues i Asociacionit të Komunave të Kosovës, p. sh. Kryetari, Nënkryetari, Kuvendi, Këshilli.
155. Gjykata gjen se kur këto parime për strukturën organizative të Asociacionit/Bashkësisë të elaborohen në akt juridik dhe në Statut, ato do të sigurojnë respektimin e diversitetit të komuniteteve që banojnë në komunat pjesëmarrëse, në pajtueshmëri me nenet 3, 7, 57.1, 61, dhe 62 të Kushtetutës.
156. Gjykata vëren se Parimet definojnë që pjesëtarët e stafit në administratën e Asociacionit/Bashkësisë mund të përfitojnë nga statusi i punësimit në bazë të ligjeve të Kosovës, përfshi ose Ligjin e punës ose Ligjin për shërbimin civil.
157. Gjykata rikujton se neni 101 [Shërbimi Civil] i Kushtetutës hyn në Kapitullin VI [Qeveria e Republikës së Kosovës]. Si i tillë, shërbimi civil kuptohet si punësim në organe ose entitete qeveritare në kuptim të Kapitullit VI. Qëllimi i shërbimit civil mund të kuptohet duke iu referuar nenit 92.2 [Parimet e Përgjithshme] të Kapitullit VI, gjegjësisht, “2. Qeveria e Kosovës ushtron pushtetin ekzekutiv në pajtim me Kushtetutën dhe ligjin”.

158. Punësimi në shërbimin civil dhe regjimi special ligjor që rregullon këtë punësim është rrjedhojë e qëllimit të shërbimit civil si organ administrativ, përmes të cilit Qeveria ushtron pushtetin ekzekutiv. Autoriteti i individëve të punësuar në shërbimin civil për të ushtruar funksione ekzekutive buron nga statusi në kuadër të organeve publike të administratës, i përcaktuar nga Qeveria.
159. Rrjedhimisht, Gjykata konkludon që stafi i administratës së Asociacionit/Bashkësisë nuk duhet të konsiderohet *per se* pjesë e Shërbimit civil. Ata mund të përfitojnë nga statusi i Ligjit për shërbimin civil vetëm kur janë të punësuar në një pozitë në një organ publik të administratës së Qeverisë, në kuptim të nenit 101 të Kushtetutës.
160. Nga sa u tha më lart, Gjykata konsideron se Parimet e përcaktuara në kapitullin për Strukturën organizative nuk plotësojnë tërësisht standardet kushtetuese.

Marrëdhëniet me autoritetet qendrore

161. Kapitulli i Parimeve lidhur me marrëdhëniet me autoritetet qendrore parashikon:

“(8) Asociacioni/Bashkësia do të punojë me autoritetet qendrore sipas parimit të bashkëpunimit të ndërsjellë dhe shkëmbimit të informatave.

(9) Asociacioni/Bashkësia do të promovojë interesat e komunitetit serb të Kosovës ne raport me autoritetet qendrore.

(10) Asociacioni/Bashkësia do të ketë të drejtë të propozojë, një përputhje me Ligjet e Kosovës, amendamentet e Legjislacionit dhe rregulloreve tjera relevante për përmbushjen e objektivave të tij.

(11) Asociacioni/Bashkësia do të ketë të drejtë të iniciojë apo të marrë pjesë në procedurat gjyqësore në gjykatat kompetente, përfshirë Gjykatën Kushtetuese, kundër çfarëdo akti apo vendimi të cilitdo institucion që ndikon në ushtrimin e kompetencave të Asociacionit/Bashkësisë, në përputhje me Statutin e tij.

(12) Asociacioni/ Bashkësia do të ketë të drejtë të nominojë përfaqësues në organet/trupat kompetente të qeverisë qendrore, përfshirë Këshillin Konsultativ për Komunitete [sic]. Me qëllim të përmbushjes së funksionit monitorues, të paraparë me Marrëveshjen e Parë, përfaqësuesi i Asociacionit/Bashkësisë do të ketë të drejtë të ketë qasje në informatat e autoritetet qendrore, në përputhje me ligjet e Kosovës.

(13) Në emër të Asociacionit/Bashkësisë, katër kryetarët e komunave veriore do t'i ofrojnë Ministrisë së Brendshme një listë të kandidatëve për emërim si komandant i policisë rajonale, sic përcaktohet në Nenin 9 të Marrëveshjes së Parë”:

162. Gjykata rikujton Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre], nenin 57 [Parimet e Përgjithshme], nenin 59 [Të Drejtat e Komuniteteve

dhe Pjesëtarëve të tyre], në pikën (14), nenin 60 [Këshilli Konsultativ për Komunitete], nenin 79 [Nisma Legjislative], si dhe nenin 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara], paragrafët 4 dhe 7, të Kushtetutës.

163. Këto nene të Kushtetutës përcaktojnë:

“Kapitulli III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre]

Neni 57 [Parimet e Përgjithshme]

1. Banorët që i përkasin një grupi të njëjtë kombëtar ose etnik, gjuhësor ose fetar, tradicionalisht të pranishëm në territorin e Republikës së Kosovës (Komunitetet), gëzojnë të drejta të veçanta, të përcaktuara me këtë Kushtetutë, krahas të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të përcaktuara në Kapitullin II të kësaj Kushtetute.

2. Çdo pjesëtar i komunitetit do të ketë të drejtën që të zgjedhë lirisht nëse do të trajtohet ose të mos trajtohet si pjesëtar i komunitetit dhe nga kjo zgjedhje ose nga ushtrimi i të drejtave që ndërlidhen me këtë zgjedhje, nuk do të rezultojë asnjë diskriminim.

3. Pjesëtarët e komuniteteve do të kenë të drejtë që të shprehin, të avancojnë dhe të zhvillojnë lirisht identitetin dhe atributet e tyre si komunitet.

4. Ushtrimi i këtyre të drejtave do të bartë me vete detyrimet dhe përgjegjësitë për të vepruar në pajtim me ligjin e Republikës së Kosovës, dhe nuk i cenon të drejtat e të tjerëve.

Neni 59 [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të Tyre]

1. Pjesëtarët e komuniteteve kanë të drejtë që, në mënyrë individuale ose si komunitet:

[...]

(14) të themelojnë shoqata të kulturës, artit, shkencës dhe arsimit, si dhe shoqata të studiuesve e shoqata të tjera për shprehjen, avancimin dhe zhvillimin e identitetit të tyre.

Neni 60 [Këshilli Konsultativ për Komunitete]

1. Një Këshill Konsultativ për Komunitete vepron nën autoritetin e Presidentit të Republikës së Kosovës, në të cilin përfaqësohen të gjitha komunitetet.

2. Këshilli Konsultativ për Komunitete përbëhet, përveç të tjerësh, nga përfaqësues të asociacioneve të komuniteteve.

3. Mandati i Këshillit Konsultativ për Komunitete përfshin:

(1) ofrimin e një mekanizmi për shkëmbimin e rregullt ndërmjet komuniteteve dhe Qeverisë së Kosovës;

(2) mundësinë e komuniteteve për të komentuar në një fazë të hershme nismat legislative dhe politike, të cilat mund të përgatiten nga Qeveria, për të sugjeruar nisma të tilla dhe për të kërkuar që pikëpamjet e tyre të përfshihen në projektet dhe programet përkatëse;

[...]

Neni 79 [Nisma Legislative]

Nismën për të propozuar ligje, mund ta marrë Presidenti i Republikës së Kosovës nga fushëveprimtaria e saj/tij, Qeveria, deputetët e Kuvendit, ose më së paku dhjetëmjë qytetarë, sipas mënyrës së përcaktuar me ligj.

Kapitulli VIII [Gjykata Kushtetuese]

Neni 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara]

[...]

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”

164. Gjykata vëren se Kapitulli III i Kushtetutës ofron garanci specifike për të drejtat dhe interesat e komuniteteve dhe, në nenin 57.1, definojnë komunitetet si “banorët që i përkasin një grupi të njëjtë kombëtar ose etnik, gjuhësor ose fetar, tradicionalisht të pranishëm në territorin e Republikës së Kosovës [...]”.
165. Për më tepër, Kapitulli III parashikon të drejtat specifike për të themeluar asociacione dhe ofrojnë përfaqësim në organet e qeverisë qendrore për qëllime të mbrojtjes së të drejtave të komuniteteve. Gjykata vëren se këto të drejta u jepen individëve dhe grupeve falë përkatësisë së tyre në një komunitet, në kuptim të nenit 57.1 të Kushtetutës. Si të tilla, Gjykata gjen se këto të drejta janë attribute të patjetërsueshme dhe të pacenueshme të këtyre komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre.
166. Kësisoj, Gjykata gjen se Asociacioni/Bashkësia nuk mund të vishet me autoritet të plotë dhe ekskluziv për të promovuar interesat e komunitetit serb të Kosovës në marrëdhëniet e tij/saj me autoritetet qendrore. Duhet theksuar se Asociacioni/Bashkësia hyn në fushëveprimin e përkufizimit të komunitetit, në kuptim të nenit 57.1 të Kushtetutës.
167. Gjykata gjen se kur të elaborohen Parimet përkitazi me marrëdhëniet e Asociacionit/Bashkësisë me autoritetet qendrore në një akt juridik dhe në Statut, ata duhet të sigurojnë që Asociacioni/Bashkësia të jetë në përputhje me dispozitat e Kapitullit III të Kushtetutës dhe të mos zëvendësojë ose të minojë

autoritetin e cilitdo asociacion të komuniteteve të themeluar në kuptim të neneve 57, 59 (14) dhe 60.2 të Kushtetutës.

168. Gjykata vëren se neni 60.2 i Kushtetutës përcakton që *“Këshilli Konsultativ për Komunitete përbëhet, përveç të tjerësh, nga përfaqësues të asociacioneve të komuniteteve”*. Gjykata konsideron se përfshirja në këtë dispozitë e fjalëve *“përveç të tjerësh”* nënkupton që entitetet ose personat që nuk hyjnë në kuadër të përkufizimit *“asociacione të komuniteteve”* gjithashtu mund të bëhen anëtarë të Këshillit Konsultativ për Komunitete.
169. Gjykata po ashtu vëren se Marrëveshja e Parë, në pikën 6, i referohet anëtarësisë së Asociacionit/Bashkësisë në Këshillin Konsultativ për Komunitete, ku thuhet:

“Bashkësia/Asociacioni do të ketë rol përfaqësues të autoritetet qendrore dhe do të ketë një ulëse në Këshillin Konsultativ të Komuniteteve për këtë qëllim. Në përmbushje të këtij roli është paraparë funksioni monitorues”
170. Rrjedhimisht, Gjykata gjen se Asociacioni/Bashkësia mund të bëhet anëtar i Këshillit Konsultativ për Komunitete në bazë të nenit 60.2 të Kushtetutës dhe në bazë të Marrëveshjes së Parë.
171. Si anëtar i Këshillit Konsultativ për Komunitete, Asociacioni/Bashkësia mund të përfitojë nga e drejta për të sugjeruar nismë legjislative, në konsultim me komunitete të tjera, brenda fushëveprimit të mandatit të Këshillit Konsultativ për Komunitete, në kuptim të nenit 60.3 pika (2) të Kushtetutës.
172. Megjithatë, Gjykata rikujton se, në bazë të nenit 79 të Kushtetutës, e drejta për nismë legjislative i jepet ekskluzivisht Presidentit të Republikës së Kosovës, Qeverisë, deputetëve të Kuvendit ose, së paku, dhjetë mijë qytetarëve.
173. Rrjedhimisht, Gjykata gjen se Asociacionit/Bashkësisë nuk mund t’i jepet e drejta të propozojë amendamente në legjislacion dhe në rregullore të tjera, siç thuhet në Parimin #10 të Parimeve.
174. Sa i përket Parimit#11 të Parimeve lidhur me të drejtat e Asociacionit/Bashkësisë për qasje në gjykatat e Republikës së Kosovës, Gjykata vëren se përkufizimi i palëve të autorizuar për të parashtruar kërkesa në Gjykatë rregullohet me nenin 113 të Kushtetutës. Autoriteti i Asociacionit/Bashkësisë për të parashtruar kërkesa duhet të jetë në përputhje me dispozitat e nenit 113 të Kushtetutës.
175. Gjykata rikujton nenin 21.4 të Kushtetutës, të cituar më lart. Neni 21.4 përcakton që personat juridikë po ashtu përfitojnë nga mbrojtja e të drejtave dhe lirive themelore të tyre nga Kapitulli II i Kushtetutës. Gjykata gjithashtu rikujton praktikën e saj gjyqësore lidhur me qasjen në Gjykatë të personave juridikë që pretendojnë shkelje nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre të garantuara me Kushtetutë (shih, *AAB-RIINVEST kundër Qeverisë së Republikës së Kosovës*, KI41/09, Aktvendim për papranueshmëri, i 27 janarit 2010, paragrafi 14).

176. Gjykata gjen se Asociacioni/Bashkësia mund të iniciojë procedura në Gjykatën Kushtetuese vetëm kur Asociacioni/Bashkësia, si entitet me subjektivitet juridik, mund të pretendojë të jetë viktimë e shkeljes së të drejtave dhe lirive themelore të garantuara me Kushtetutë, në kuptim të nenit 113.7 të Kushtetutës.
177. Nga sa u tha më lart, Gjykata konsideron se Parimet e përcaktuara në kapitullin për Marrëdhëniet me autoritetet qendrore nuk plotësojnë tërësisht standardet kushtetuese.

Kapaciteti ligjor, buxheti dhe përkrahja dhe dispozitat e përgjithshme dhe përfundimtare

178. Kapitujt lidhur me kapacitetin ligjor, buxhetin dhe përkrahjen, dhe dispozitat e përgjithshme dhe përfundimtare parashikojnë:

“Kapaciteti ligjor

(14) Asociacionit/Bashkësisë do t’i ofrohet hapësira e nevojshme ligjore, sipas ligjeve të Kosovës, në mënyrë që të përmbushë objektivat e tij, përfshirë të drejtën e posedimit të pronës së luajtshme dhe të paluajtshme, të bashkëpronësisë së kompanive që ofrojnë shërbime lokale në kuadër të fushëveprimit të Asociacionit/Bashkësisë dhe të lidhë kontratë, përfshirë kontrata pune.

(15) Në bazë të Marrëveshjes së Parë, Asociacioni/Bashkësia konsiderohet i themeluar, pas miratimit të dekretit, për përmbushjen e objektivat e tij.

Buxheti dhe përkrahja

(16) Asociacioni/Bashkësia do ta ketë buxhetin e tij, i cili do të administrohet në përputhje me parimet e transparencës dhe llogaridhënies si dhe me dispozitat e Ligjit mbi Prokurimin Publik.

Këto parime posaçërisht do të vlejnë për dedikimin e fondeve, përfshirë ato të përshkuara në pikën 17d.

Do të ketë auditim të shpenzimeve nga autoritetet kompetente, përfshirë Auditorin e Përgjithshëm.

(17) Asociacioni/Bashkësia do të financohet nga:

a) kontributet e anëtarëve të tij;

b) të hyrat dhe të ardhurat nga shërbimet që i ofron Asociacioni/Bashkësia, kompanitë e tij, apo që do të burojnë nga asetet e tij të luajtshme dhe të paluajtshme;

c) transferet nga autoritetet qendrore;

d) kontributet grantet donacionet si dhe përkrahja financiare e asociacioneve dhe organizatave tjera, vendore dhe ndërkombëtare, si edhe nga Republika e Serbisë; Bashkësia/Asociacioni do të lirohet nga detyrimet dhe taksat për përmbushjen e objektivave të tij, sipas të njëjtit model me komunat pjesëmarrëse.

Dispozitat e përgjithshme dhe përfundimtare

(18) Asociacioni/Bashkësia do të jetë i hapur për çdo komunë tjetër, me kusht që të pajtohen anëtarët e tij.

(19) Asociacioni/Bashkësia mund të shpërbëhet vetëm me vendim të Kuvendit të tij, të miratuar me shumicë prej 2/3 e anëtarëve të tij.

(20) Asociacioni/Bashkësia do të ketë të drejtë t'i ketë simbolet zyrtare të tij (stemën dhe flamurin), në përputhje me ligjet e Kosovës.

(21) Statuti i Asociacionit/ Bashkësisë do të hartohet nga Ekipi Menaxhues dhe do të prezantohet në Dialogun e Nivelit të Lartë, brenda 4 muajve nga data e arritjes së marrëveshjes për këto parime/elemente, sipas nevojës, me lehtësimin e Ministrisë së Qeverisjes Lokale. Statuti do të konfirmohet me dekret, pas marrëveshjes në Dialog. Secili amendament do të prezantohet nga Asociacioni/Bashkësia, do të konfirmohet me dekret dhe do të shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese.

(22) Brenda një viti nga aprovimi i Statutit të Asociacionit/Bashkësisë do të bëhet shqyrtimi i implementimit të tij, përfshirë çështjet që burojnë nga Neni 5 i Marrëveshjes së Parë”.

179. Gjykata vëren se, në veçanti, Parimet lidhur me buxhetin dhe përkrahjen duhet të vlerësohen sipas neneve 124.5 dhe 137 të Kushtetutës. Këto nene parashikojnë:

“Neni 124 [Organizimi dhe Funksonimi i Vetëqeverisjes Lokale]

[...]

5. Komunat kanë të drejtë të vendosin, të caktojnë, të mbledhin dhe të shpenzojnë të hyrat e veta si dhe të marrin fonde nga Qeveria qendrore, në pajtim me ligjin.

[...]

Neni 137 [Kompetencat e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës]

Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës kontrollon:

(1) veprimtarinë ekonomike të institucioneve publike dhe të personave të tjerë juridikë shtetërorë;

(2) përdorimin dhe mbrojtjen e fondeve publike nga organet e pushtetit qendror dhe lokal;

(3) veprimtarinë ekonomike të ndërmarrjeve publike dhe personave juridikë të tjerë, tek të cilët Shteti ka një pjesë të aksioneve, ose kur huat, kreditë dhe detyrimet e tyre garantohen nga Shteti”.

180. Gjykata vëren se, në nenin 124.5, Kushtetuta parashikon transferet financiare nga qeveria qendrore te komunat dhe ua cakton komunave të drejtën të vendosin për shpenzimet e tyre. Mirëpo, Kushtetuta qëndron e heshtur lidhur

me transferet te entitetet ose te organet e tjera të ndërlidhura me vetëqeverisjen lokale. Si të tilla, këto të drejta u takojnë ekskluzivisht komunave.

181. Gjykata gjen se kur të elaborohen Parimet përkitazi me financimin, buxhetin dhe shpenzimet e Asociacionit/Bashkësisë në një akt juridik dhe në Statut, ato duhet të sigurojnë që financimi dhe shpenzimet e Asociacionit/Bashkësisë janë në përputhje me nenin 124.5 të Kushtetutës. Kësisoj, akti juridik dhe Statuti duhet të sigurojnë financimin dhe shpenzimet e duhura të Asociacionit. Ato gjithashtu nuk duhet të zëvendësojnë ose minojë të drejtat e komunave pjesëmarrëse për të pranuar dhe për të vendosur lidhur me shpenzimin e të hyrave komunale dhe financimin e duhur nga qeveria qendrore.
182. Gjykata vëren se Auditori i Përgjithshëm është i mandatuar me nenin 137 të Kushtetutës për të audituar institucionet publike dhe personat e tjerë juridikë shtetërorë, autoritetet qendrore dhe lokale, veprimtarinë ekonomike të ndërmarrjeve publike dhe të personave të tjerë juridikë, te të cilët Shteti ka një pjesë të aksioneve, ose kur huat, kreditë dhe detyrimet e tyre garantohen nga Shteti. Prandaj, për të qenë Auditori i Përgjithshëm i mandatuar të kryejë auditime të Asociacionit/Bashkësisë, duhet të jetë brenda sferës së institucioneve, të autoriteteve ose të ndërmarrjeve të tilla publike, në kuptim të nenit 137.
183. Gjykata gjen se autoriteti i Auditorit të Përgjithshëm të Republikës së Kosovës, për të kryer auditime të veprimtarisë ekonomike dhe të shfrytëzimit të fondeve publike nga Asociacioni/Bashkësia, është në përputhshmëri me Kushtetutën. Ky është rasti kur auditimet e tilla janë brenda kompetencave të Auditorit të Përgjithshëm si shtrirje e natyrshme dhe logjike e auditimit të shfrytëzimit të fondeve publike nga ana e komunave pjesëmarrëse në kuptim të nenit 137 të Kushtetutës.
184. Lidhur me kapitullin e parimeve për “Dispozitat e përgjithshme dhe përfundimtare”, Gjykata vëren se këto japin udhëzime të mëtejme procedurale për elaborimin dhe për implementimin e dispozitave të Marrëveshjes së Parë përkitazi me themelimin e Asociacionit/Bashkësisë. Në veçanti, parimi #21 jep detaje se si do të hartohet dhe negociohet Statuti, që Statuti do të konfirmohet me dekret, dhe se si do të propozohen amendamentet në Statut, për t’u konfirmuar pastaj me dekret dhe për t’iu nënshtruar shqyrtimit nga Gjykata.
185. Gjykata rikujton të gjeturat e saj më lart përkitazi me kapitullin e parimeve për “Kornizën ligjore”. Gjykata konsideron se parimet procedurale që përmban kapitulli për “Dispozitat e përgjithshme dhe përfundimtare” duhet të harmonizohen me parimet procedurale që përmban kapitulli për “Kornizën ligjore”.
186. Nga sa u tha më lart, Gjykata konsideron se Parimet e përcaktuara në kapitullin për kapacitetin ligjor, buxhetin dhe përkrahjen, dhe dispozitat e përgjithshme dhe përfundimtare nuk plotësojnë tërësisht standardet kushtetuese.
187. Për më tepër, Gjykata rithekson të gjeturën e saj se kur të elaborohen rregullat procedurale për amendamentimin e Statutit në një akt juridik dhe në Statut, ato

duhet të jenë në përputhshmëri me kompetencat e Qeverisë, të përcaktuara në nenin 93 [Kompetencat e Qeverisë], pika (4), të Kushtetutës.

188. Në mënyrë që këto akte juridike të dorëzohen për shqyrtim nga Gjykata, siç parashihet me Parimet, ato duhet të jenë brenda fushëveprimit të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara], paragrafi 2 (1), të Kushtetutës.

Përfundimet

189. Si përfundim, Gjykata gjen se

1. Parashtruesja e kërkesës është palë e autorizuar për të ngritur këtë kërkesë në Gjykatë në kuptim të nenit 84(9) në lidhje me nenin 112.1 të Kushtetutës;
2. Kërkesa është e pranueshme në kuptim të nenit 84 (9) në lidhje me nenin 112.1 të Kushtetutës;
3. Marrëveshja e Parë, e ratifikuar më 27 qershor 2013, parashikon themelimin e një Asociacioni/Bashkësie të komunave me shumicë serbe në Kosovë. Gjithashtu ajo parashikon themelimin e këtij Asociacioni/Bashkësie me Statut. Përveç kësaj, ajo definon strukturën e Asociacionit/Bashkësisë ashtu që ajo të ndjekë të njëjtën bazë sikurse statuti ekzistues i Asociacionit të Komunave të Kosovës. Për më tepër, komunat pjesëmarrëse kanë të drejtë të bashkëpunojnë përmes Asociacionit/Bashkësisë kolektivisht në bazë të Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale dhe ligjeve të Kosovës. Asociacioni/Bashkësia do të ketë vështirësi të plotë në fusha të veprimtarive të ndryshme. Gjithashtu, Asociacioni/Bashkësia do të ushtrojë kompetenca tjera të deleguara nga autoritetet qendrore. Kësisoj, themelimi i Asociacionit/Bashkësisë është bërë pjesë e sistemit të brendshëm juridik.
4. Parimet e elaboruara në *“Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë - Parimet e përgjithshme/Elementet kryesore”* nuk janë tërësisht në përputhshmëri me frymën e Kushtetutës, me nenin 3 [Barazia para Ligjit], paragrafi 1, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] dhe me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.
5. Elaborimi i Parimeve në një akt juridik dhe në Statut duhet të bëhet në pajtim me frymën e Kushtetutës, me nenin 3 [Barazia para Ligjit], me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] dhe me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, dhe në veçanti me nenet 3, 7, 12, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore], nenet 21 dhe 44, me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre], nenet 57, 59, 60, 61 dhe 62, si dhe me nenet 79, 81, 93, 101, 113, 123, 124 dhe 137 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Kësisoj, këto Parime duhet të jenë në pajtueshmëri me standardet kushtetuese të Republikës së Kosovës siç është arsyetuar në Aktgjykimin e Gjykatës.
6. Gjykata vëren se akti juridik dhe Statuti, si dhe amendamentet e tij, do të shqyrtohen nga Gjykata Kushtetuese.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të nenit 84 (9) në lidhje me nenin 112.1 të Kushtetutës, në mbështetje me nenin 20 të Ligjit dhe me rregullin 56 (a) të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 21 dhjetor 2015, me shumicë votash

VENDOS

- I. TË DEKLAROJË kërkesën të pranueshme;
- II. TË KONSTATOJË që Asociacioni/Bashkësia e komunave me shumicë serbe do të themelohet, siç është paraparë me Marrëveshjen e Parë, të ratifikuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës dhe shpallur nga Presidentja e Republikës së Kosovës;
- III. TË KONSTATOJË që Parimet, siç janë elaboruar në “Asociacioni/Bashkësia i komunave me shumicë serbe në Kosovë -Parimet e përgjithshme/Elementet kryesore”, nuk janë tërësisht në përputhshmëri me frymën e Kushtetutës, me nenin 3 [Barazia para Ligjit], paragrafi 1, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] dhe me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës;
- IV. TË KONSTATOJË që akti juridik i Qeverisë së Republikës së Kosovës dhe Statuti që implementon Parimet, për të qenë në pajtueshmëri me frymën e Kushtetutës, me nenin 3 [Barazia para Ligjit] paragrafi 1, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore] dhe me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, duhet të plotësojnë standardet kushtetuese dhe duhet të jenë në pajtueshmëri posaçërisht me nenet 3, 7, 12, me Kapitullin II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore], me nenet 21 dhe 44, me Kapitullin III [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre], me nenet 57, 59, 60, 61 dhe 62, si dhe me nenet 79, 81, 93, 101, 113, 123, 124 dhe 137 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, siç është arsyetuar në Aktgjykim;
- V. TË VENDOSË që Masa e përkohshme, e vendosur më 10 nëntor 2015, përfundon me hyrjen në fuqi të këtij Aktgjykimi;
- VI. TUA KUMTOJË këtë Aktgjykim palëve;
- VII. TA PUBLIKOJË këtë Aktgjykim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20 (4) të Ligjit;
- VIII. TË DEKLAROJË që ky Aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Snezhana Botusharova

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi